

Eredményeink 1966-2016

Diákok is bizonyítják: megérdemelt az elittagság!

Immár negyedik éve, hogy a salgótarjáni Bolyai János Gimnázium bekerült a közép- és szakközépiskolák – HVG hetilap által elkészített – országos rangsorába. Mindennek azért van nagy jelentősége, mert Nógrád megyéből ezúttal is csak ez a középfokú oktatási intézmény került be az első százba. Nem csoda, hiszen nap, mint nap 460 diák és közel 40 pedagógus dolgozik együtt, közösen azon, hogy a tanulók megvalósíthassák álmaikat, elismerést szerezve ezzel az iskolának is.

Gerhát Karina

Salgótarján. Amikor felértem a „tudás dombjára” és beléptem az iskolába rögtön felelevenedtek bennem a középiskolás évek, emlékek. Igaz, én nem a Bolyaiban tanultam, de a folyosói zsvaj, a gyereknevetés és a boldog arcok egyből felidéztek bennem a nem is oly’ régi diákéveket. A folyosón elhaladva rengeteg diákkal találkoztam, felferült bennem az ötlet, hogy nemcsak az igazgatót kérdezem meg az elért szép eredményről, hanem megszólítok néhány tanulót is. Megkérdem tőlük, hogy mit is adott nekik az iskola, miért választották ezt az intézményt, valamint hogy tényleg igazak-e azok a dicséretetek, amelyeket mindmáig hallani lehet az iskoláról.

Egy lány és két fiú vállalta, hogy beszél nekem saját benyomásáról, érzéseiről, véleményéről. Alátámasztották azt, hogy nem véletlenül került be a Bolyai János Gimnázium a legjobb száz oktatási intézmény közé. A beszélgetés során voltak olyan pillanatok, amikor egészen elrészkenyültem, hiszen teljes mértékben átéreztem az adott tanuló helyzetét.

Elfogadják, megértik, támogatják...

A diákok közül elsőként Simon Gkrétát kérdeztem, aki most tizedik évfolyamos, de már hetedikes kora óta a Bolyai diákja. Elmondta: az intézmény kiválasztáskor az elsődleges szempontja az volt, hogy egy erős iskolába kerüljön.

Hozzátette, hogy ez sikerült is neki és mindezek mellett egy remek kis közösségbe is belecseppent, rengeteg ismerőst, barátot szerzett. Ez nagyon meglepte őt, mert nem gondolta volna, hogy az iskola ennyit fog adni neki. Megemlítette, hogy tanulmányi szempontból is rengete-

get fejlődött. Főként a nyelvi tudását emelte ki, ugyanis angol és franciát is tanul. Kérdésemre elmondta, már kirajzolódott számára, hogy pszichológiával szeretne foglalkozni.

Fotó: Niederland Dávid

Gréta után egy félig szír származású, de már Magyarországon született fiú, Al-AssafAbdullah mondta el benyomásait az iskoláról. Megtudtam tőle, hogy elsősorban azért döntött a Bolyai mellett, mert szeretne megtanulni angolul akár olyan szinten is, hogy ebből a későbbiekben meg tudjon élni. Nagy örömmel mondta, hogy bátran és büszkén állíthatja, hogy ez az iskola mindent megadott neki. Ezen kicsit elgondolkodtam és feltettem azt a kérdést, hogy számára mit is jelent az a minden? S a választ hallva érzékenyültem el, hatódtam meg igazán...

Abdullah kifejtette: mindaddig, amíg a Bolyaiba nem került, más iskolába, közösségekbe nem akarták őt befogadni. Most érzi igazán, hogy elfogadják, megértik, sőt támogatják, segítik is őt, ami egy fantasztikus, duplán pozitív érzés a számára. Megjegyezte, hogy az iskola új barátokat, több nyelvtudást adott neki és külön öröm számára, hogy az iskola jól felszerelt, edzőterem is van. Mivel ő kilencedikes, hozzávetőleg egy hónapja az iskola tanulója, és bár még nem felnőtt, mégis azt érzi, hogy a gimnáziumban teljesedett ki igazán, itt lehet önmaga. Amit még elmondott és örömmel hallgattam – mert sajnos már ma-napság a diákok körében nem ez tapasztalható –, hogy az iskolában többnyire az a fő téma, hogy ki a legjobb tanuló, illetve milyen szinteket, lépcsőket és határokat tudnak átlépni a diákok.

Eredményeink 1966-2016

Ezt követően Baranyi Kristóf elmesélte nekem, hogy amikor a Bolyaiba jelentkezett még nem tudta pontosan, hogy milyen irányba szeretne majd továbbtanulni. Azt tartotta szem előtt, hogy fejlessze nyelvi készségeit. Hozátette: örül, hogy a Bolyaiba jelentkezett, mert nagyon jó nyelvtanárai vannak. Az angol mellett a németet is tanulja, mindkettővel jól halad. Örömmel tudatta, hogy a közönség is befogadó, már az első hetekben, hónapokban rengeteg barátot szerzett, valamint belépett az iskola diákönkormányzatába is. Idén pedig azt a feladatot kapta, hogy ő szervezze meg a sulis focibajnokságát. Mostanra, tizenegyedikes korára kirajzolódott benne, hogy merre szeretné majd folytatni. A média, azon belül pedig a filmes pálya iránt érdeklődik. Azt is elárulta, hogy tavaszra tervezi letenni a felsőfokú angol nyelvvizsgát.

Ezekből a „megnyilvánulásokból” számomra egyértelműen kiderült, hogy a Bolyait nem ok nélkül dicsérik, hiszen az ott tanulók is csak pozitívan nyilatkoztak róla.

A siker titka

Pálfalvai Zoltán iskolaigazgató úgy véli, hogy a siker a tanárok és a diákok közös, odaadó munkájában rejlik (Fotó: Niederland Dávid)

Ezek után Pálfalvai Zoltán iskolaigazgatótól érdeklődtem, hogy mi is ennek a sikernek a titka? Ő úgy véli, hogy a siker a tanárok és a diákok közös, odaadó munkájában rejlik. Kiemelte, hogy az iskola fennállásától kezdve a tehetésgondozást, valamint a főiskolákra és egyetemekre való felkészítést vállalta, tűzte ki céljául. Az igazgató úgy gondolja, hogy ennek a feladatnak maximálisan eleget is tettek az elmúlt évtizedekben, hiszen diákjaik évente 88-95 százalékban bekerülnek a felsőoktatási intézményekbe.

Pálfalvai Zoltán közölte, hogy négy évvel ezelőtt a HVG elindított egy top százas listát, amely mutatja ennek a munkának az eredményét.

- *Hányadik alkalommal kerültek be a legjobb száz iskola közé?*

- Négy éve vagyunk ezen a listán, azóta folyamatosan szerepelünk rajta, a megyében egyedüli iskolaként.

- *Mikor foglalták el a legelőkelőbb helyet?*

- Két évvel ezelőtt az 57. helyen végeztünk. Az elmúlt négy év helyezési számait időrendben megemlíteném: 86., 57., 71., 76.

- *Az észak-magyarországi régióból más iskola is bekerült ebbe a rangsorba?*

- Nógrádból nem. Heves, Borsod és Nógrád megyéket nézve összesen kilenc oktatási intézmény található a rangsorban.

- *A Bolyai ebből a kilencből hányadik helyen áll?*

- Miskolcon van három olyan intézmény, amely megelőzött minket, tehát a negyedik vagyunk a régióban.

- *Az önök iskolája mitől egyedi, miben tér el a megye többi oktatási intézményétől?*

- Két tanítási nyelvű oktatást folytatunk, mind a négy-, mind az öt évfolyamos képzéseinken. A hat osztályos oktatásunkban pedig szintén az idegen nyelv tanítása az elsődleges, hiszen emelt idegen nyelvi tagozatos képzés folyik ott is. Tehát ebben vagyunk a legerősebbek.

- *Terveznek valami változást, újítást a közeljövőben?*

- Nem, nem tervezünk. Nagyon sok változás volt már az elmúlt húsz évben. Itt utalok a négy, az öt, illetve a hat évfolyamos, továbbá a két tanítási nyelvű képzéseinkre is. Ezen kívül két évvel ezelőtt a természettudományos laborunkra építve indítottunk egy természettudományos specializációt. Elsősorban az orvosira, állatorvosira, gyógyszerész-, illetve mérnöki pályára készülő gyermekek választathatják ezt a képzésünket.

- *A gyermekek összetétele hogyan alakult az elmúlt évekhez képest?*

- Sajnos az észak-magyarországi régióban csökkenő gyermeklétszámmal kell számolni, így természetesen Salgótarjánban is jelentkezik ez a probléma. Sokkal több középiskolai helyet hirdettünk, mint amennyi nyolcadikos gyerek végez a megyeszékhelyen. Jelen pillanatban az osztályokat úgy tudják feltölteni az intézmények, hogy a várost körülvevő kisebb településekről is ide jelentkeznek a diákok. Úgy gondolom, hogy minden oktatási intézmény számára az a legnagyobb probléma, hogy elegendő gyereket tudjanak „szerezni”.

- *Milyen eszközök, tantermek, egyéb segédletek állnak a tanárok rendelkezésére abban, hogy jobbak legyenek, mint a többi oktatási intézmény?*

Eredményeink 1966-2016

- Manapság már szinte minden tanterünkben interaktív tábla működik. Ezen kívül a megyében egyedülálló természettudományos laborral rendelkezünk. Ezt még annak idején az önkormányzat pályázata révén nyertük meg és azóta is tíz általános iskolával van együttműködési megállapodásunk. Velük még öt éven keresztül kapcsolatunk lesz, hiszen őket heti rendszerességgel fogadjuk a természettudományos laborunkban. A tantermeink felszereltsége nagyon jó, továbbá több mint harmincezer kötetes iskolai könyvtárral is rendelkezünk. Én úgy gondolom, hogy minden feltétel, minden tárgyi eszköz adott ahhoz, hogy a tanítás, illetve a tanulás folyamata zökkenőmentes legyen.

Érzések és eredmények...

Pálfalvai Zoltán kiemelte, hogy a tanároknak és természetesen a diákoknak is nagy boldogság, hogy iskolájuk a legjobb száz középfokú oktatási intézmény közé tartozhat, mert fontosak számukra a visszajelzések. Kifejtette, hogy az embernek vannak belső visszajelzései a gyerekek eredményeiről, valamint azt is tudják, hogy évente 4,3-as iskolai átlagokat teljesítenek a tanulók, azonban ez akkor is egy remek érzés.

Kiemelte, hogy a HVG által készített felmérés az egyetlen, ami megmutatja, hogy az oktatási intézmények hol állnak valójában, és el tudja helyezni az iskolákat az éves munka alapján. Az igazgató rögtön hozzátette, hogy most a 2015-ös esztendő eredményeit vizsgálták, tehát mindig az egy évvel korábbi teljesítményt nézik.

Pálfalvai Zoltántól megtudtam, hogy két évvel ezelőtt, amikor az 57. helyen végeztek, akkor a két tanítási nyelvű képzésben lévő osztályuk országosan a negyedik lett. Elmondása szerint ez számukra talán még nagyobb öröm

Al-Assaf Abdullah, Simon Gréta és Baranyi Kristóf büszkén vallja magát a salgótarjáni gimnázium tanulójának (Fotó: Niederland Dávid)

volt, mint az 57. hely, hiszen nem is olyan régen, 2002-ben kezdtek el ezt a képzést. Büszkén említette, hogy nagy hírnű budapesti, illetve megyei jogú városokban működő két tanítási nyelvű iskolákat hagytak maguk mögött. Beszélgetésünk zárásaként az igazgató arról is szólt, hogyan zárul a két tanítási nyelvű érettségi. Kifejtette: ha angol nyelvből emelt szintű érettségien minimum hatvan százalékot érnek a diákok, és másik két tantárgyból sikeres vizsgát tesznek idegen nyelven, akkor az ő érettségijük egyben felsőfokú C1 komplex nyelvvizsga bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül.

Az igazgató és a diákok elmondásából is egyértelműen kiderül mindannyiunk számára, hogy a Bolyai János Gimnázium idén is megérdemelten foglalta el helyét a legjobb százban!

Megjelent a Nógrád Megyei Hírlap 2016. október 18-i számában

A nevelés színterei

Fél évszázados kulturális forrongás Salgótarjánban – a Derkovits Gyula Iskolagaléria 50 éve

Gedeon Hajnalka
galériavezető

A trianoni békeszerződés után, határ menti fekvése és a környéken talált szénmezők miatt Salgótarján fontos északmagyarországi település lett. 1922-ben városi rangot kapott, majd 1950-ben az addigi polgári hagyományokkal rendelkező Balassagyarmat helyett városunk lett Nógrád megye székhelye. Ennek a döntésnek gazdasági - politikai okai és következményei voltak, melynek értelmében az addigi munkásközpontú bányászvárosból haladó baloldali szellemi központot kívántak alkotni. Az 1960-as években hatalmas építkezések kezdődtek a modern szocialista városfejlesztések jegyében. Finta József és

még virágzó szénbányászat biztos anyagi hátteret nyújtott a város fejlődésének. Vezető ágazat lett a gépipar.

Salgótarján építészetének, szellemi életének is jelentős szakasza kötődik ezekhez az évtizedekhez. Dinamikusan nőtt a város lakossága, új üzemek, lakótelepek, középületek (múzeum, művelődési ház, könyvtár, szálloda, több áruház, új iskola, gimnázium és főiskola) emelkedtek. Ekkor készült el a Fő tér jellegzetes karakterét nyújtó, sok vitát kiváltó épületegyüttese, melyért Salgótarján 1968-ban, az országban elsőként megkapta a modern településfejlesztést elismerő **Hild János** emlékérmét.

A művészek mecenatúrájának köszönhetően minden építkezés költségvetésének 2 %-os arányában állami megbízásaként képzőművészeti alkotások születtek (pl. *Blaski János üvegmozaikja, Borsos Miklós szobrai, Buczkó György, Czinke Ferenc, Csohány Kálmán, Kerényi Jenő, Kirkás Ákos, Kő Pál, Makrisz Zizi, Makrisz Agamemnon, Melocco Miklós, Mustó János, Somogyi József, id. Szabó*

Az épülő Salgótarján az 1960-as években

Fotó: Creative Commons 3-0 Unposted Licenc tarjanikepek.hu/?page_id=1197

Magyar Géza vezető építészek irányításával az 1930-as években megformált városközpont szinte teljesen újjáépült. A régebbi kisvárosi hangulatot Sztálin halálát követően, a szocialista realizmust meghaladó, konstruktivista szellemű irányzat jegyében álmodták újra.

Salgótarján az 1960-as évekre gazdasági és kulturális életének ellentmondásos időszakába került. A bányák csökkenő termelését iparfejlesztési és korszerűsítési nagyberuházásokkal helyettesítették, pl. a Salgótarjáni Kohászati Üzemekben, a Síküvegyárban, a Bányagépgyárban, a Tűzhelygyárban, a Ruhagyárban. 1970-re bezárták az utolsó, város területén működő bányát, ám a megyében

István, Varga Imre köztéri alkotásai). Művészeket hívtak a városban való letelepedésre, (*Lóránt János*), új műteremlakásokat, műtermeket adtak át (pl. *Czinke Ferenc, Erdei Sándor, Hegedűs Morgan, Hibó Tamás, Iványi Ödön, Kerekes László, Mészáros Erzsébet, Mustó János, Szabó Gáspár, Szujó Zoltán*), akik elismert értelmiségi közszereplőként rendszeres felkéréseket teljesítettek a város számára. A városban virágzott a művészeti élet, festők, grafikusok, szobrászok műveit lehetett megvásárolni a helyi Képcsarnokban. Ez az idillikusnak tetsző támogatási rendszer az elmúlt fél évszázad óta összetett okok és jelenségek következtében szinte teljesen elolvadt.

A nevelés színterei

Az 1966-ban fölvatott modern Új Gimnázium épületét Magyar Géza Ybl- és Állami-díjas építész tervezte, akinek főművei a Salgótarjánban megvalósult korabeli középületek. A Városháza, a Madách Gimnázium, a Garzonház, a Pécskő utcai lakóházak is az ő tervei alapján készültek el.

Egy évvel a gimnázium megalapítása után született a gondolat: a Magyar Géza által tervezett gimnázium aulájának üres falai megkívánták, hogy azokat képekkel díszítsék föl.

A Salgótarjáni Bolyai János Gimnázium iskolagalériáját 1967-ben, Magyarország legelső iskolagalériájaként

Czinke Ferenc grafikusművész, kiváló művész, iskolánk első rajztanára alapította. Az iskola akkori vezetése – Herold László igazgató úr – pártolta az újtó kezdeményezést.

Galériánk nevét *Derkovits Gyuláról* (1894-1934) kapta, aki a két világháború közötti magyar festészet egyik legjelentősebb művésze. Festészete érzékeny és lírai előadásmódú, absztrakt és valóságos volt egyszerre. Szomorú, személyes sorsából adódóan vonzódott a szociális színezetű munkásmatematika iránt, művészetében baloldali színezetű, a nyomorúság és elnyomás alatt élőkkel való együttérzése nyilvánult meg.

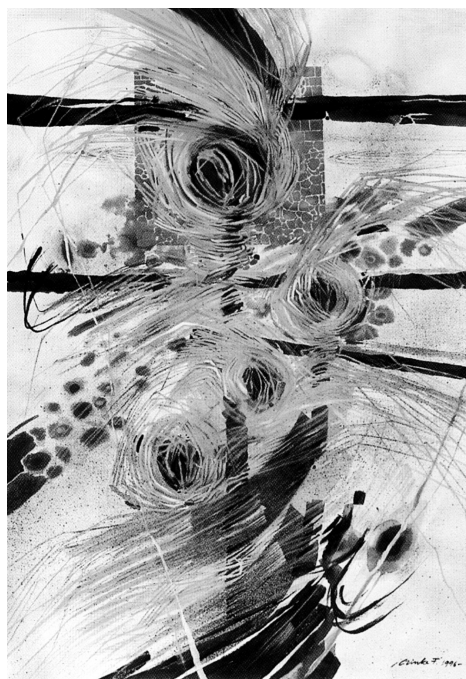
Iskolagalériánk fő célja, hogy a diákokhoz elérhető községbe hozza a modern képzőművészet legújabb irányzatait. Arra törekszünk, hogy minél érzékenyebb és nyitottabb közönség váljon a gimnáziumba járó fiatalokból.

Az iskola tágas aulájában 1967-2017 között, az elmúlt 50 év alatt közel 200 kiállításon, mintegy 500 művész 10 000 alkotását láthatta a diákközösség. Gyűjteményünkben több mint 100, ajándékozás révén kapott értékes műtárgyat (festményeket és grafikákat) őrzünk a közelmúlt és a kortárs magyar képzőművészet legjelesebb képviselőitől. 1967- 1987-ig Czinke Ferenc tanár úr, utána Gedeon Hajnalka gondozta a galéria ügyét. Gáspár Aladár festőművész rajztanár 3 évig, Radics István festőművész 1, Molnár Péter szobrászművész rajztanár 2 évig vezette a galériát. A tárlatok sokszínű folyamatossága, egy-egy kiállítás országos jelentőségű színvonala egyedülállóvá teszi a Salgótar-

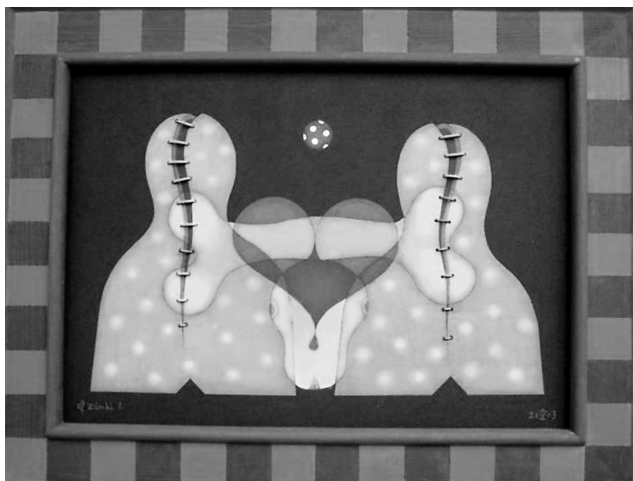
Bukott angyal VII., 1991.

Czinke Ferenc: Bukott angyal VII. 1991.

Czinke Ferenc: Kiszebaba 1996.

A nevelés színterei

ef. Zámbo István: „Barátok”

Hibó Tamás rézkarca

Kovács Bodor Sándor: Salgótarján 2014

jáni Bolyai János Gimnázium Derkovits Gyula Iskolagalériáját. A galéria nemcsak iskolaközösségünknek, hanem a város környékének nyilvánossága és a média számára is nyitott, kulturális eseményeket biztosít, az intézmény külső kapcsolatainak szerves része, az iskoláról alkotott kép fontos alkotóeleme.

Az elmúlt öt évtizedben nagyszerű művészegyéniségekkel találkozhatott a diákság. Ilyenek voltak, sokak kö-

zött Altorjai István Baji Miklós Zoltán, Bakallár József, Bakos Ferenc, Balogh Balázs András, Bálványos Huba, Barczy Pál, Czinke Ferenc, Czinke Zsuzsanna, Csohány Kálmán, ef. Zámbo István, El Kazovszkij, Farkas András, Feledy Gyula, Fery Antal, Földi Péter, Gelencsér János, Gádor Emil, Gódor Kálmán, Gyulai Líviusz, Hegedűs Morgan, Herczeg István, Hibó Tamás, az Intersymposiumon nemzetközi művésztelep, Iványi Ödön, Kovács Bodor Sán-

A nevelés színterei

dor, Litkei József, Lizsnyánszky Erzsébet, Lonovics László, Lóránt János, Lous Stuijzand, L. Presits Lujza, Réti Zoltán, Makkay Piroska, a modern francia grafika, a mongol festészet, Mizser Pál, Oláh Jolán, Pető János, Rácmolnár Sándor, Raszler Károly, Reich Károly, Róna Emmy, a Salgótarjáni Zománcművészeti Alkotótelep, Swierkiewicz Róbert, Strohnér József, Szentgyörgyi József, Szilágyi Imre, Szirtes János, Szujó Zoltán, Tamás Ervin és Xantus Gyula tárlatai.

Az egykori diákság közül sokan választották az építési, művészi hivatást életpályaként, mint pl. *Dévényi Tamás, Fábián Gyöngyvér, Ferencz Tamás, Földi Gergely, Hajas Katinka, Kacsák Tamás, Lengyel Boglárka, Lóránt Lujza, Szabó Tamás, Ujhelyi Eszter és Peák Ildikó.*

Persik Bence, Császár Boldizsár, Körössi Dalma és Tarr Bence fellépése

A vizuális nevelés fórumaként hangsúlyt fektetünk arra, hogy a műalkotás mellett az alkotó és a néző viszonyát is elmélyíthessük. A megnyitó műsorokban a látható rétegek mögé tekintve próbálunk ízelítőt adni a kiállított művek tartalmi vonatkozásairól, ahol a különböző műfajú intermedialis színpadi szereplések is közelítést nyújtanak a kiállított művekhez.

2014 egyik legszebb kiállítása volt *Gyulai Líviusz* Kossuth-díjas grafikusművész tárlata. Az erdélyi születésű, Budapesten élő, számtalan hazai és külföldi kitüntetéssel elismert, sokoldalú képzőművész a kortárs magyar grafika és rajzfilmszakma kimagasló szereplője, közkezdvelt képviselője. A megnyitón mondott beszédében

hangsúlyozta, hogy a művészi alkotások megismerése mellett nélkülözhetetlen szerepe van a rajztanításnak, a vizuális kultúra oktatásának, mert az életnek *minden* területén szükség van a látás nyelvére, mert a művészet az emberi műveltség legfontosabb része.

Gyulai Líviusz: Romantikus lap kutyafigattal II. litográfia, 1992.

A kiállításokat követő rajz órákon többször adódnak tematikus feladatok a tárlaton látható képekhez, vizuális problémákhoz köthetően.

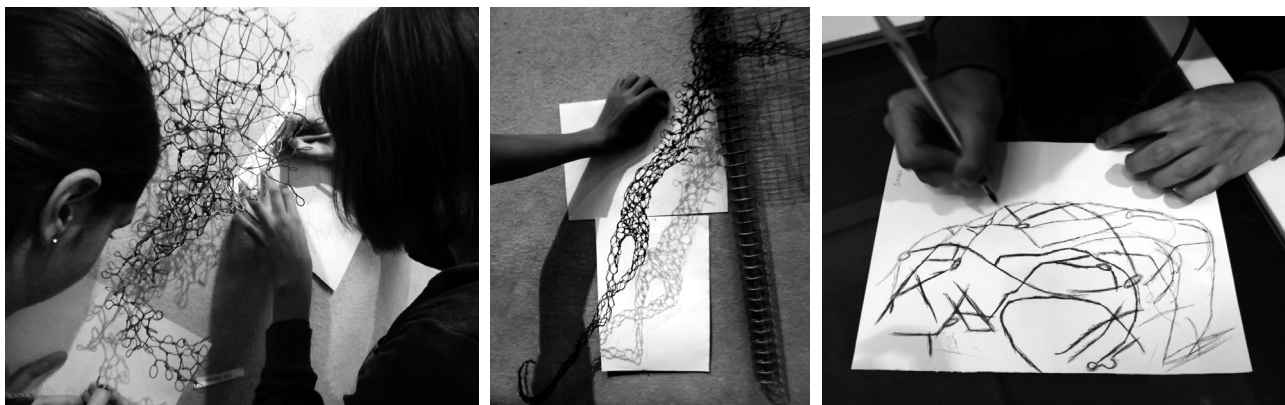

Tamásfalvi Hanna és Bory Eszter Gyulai Líviusz képeit dolgozzák föl

Gyulai Líviusz "Leonardo meséje" c. rajza és az arról készült vázlat

A nevelés színterei

Csemniczky Zoltán szobrászművész művei 2014 szeptemberében szerepeltek az Iskolagalériában. A drótokból forrasztott szobrok árnyékairól a helyszínen készítették vonalas vázlatokat, grafikai kompozíciókat, majd tervezői képsorokat az akkori 9. c osztályosok.

2016 áprilisában láthattuk Földi Péter Kossuth-díjas festőművész tárlatát. A művész a mai magyar képzőművészet országos és nemzetközi rangú, sokszorosan elismert képviselője, aki emberi tartásával, művészetről vallott hitével méltó példát állít a mai fiatal nemzedékek számára is. Műveit - melyek közül többet is erre a kiállításra festett - több jelentéstartalmú filozofikus gondolatok jellemzik. Képei teremtő erővel, látható energiákkal bírnak, melyek hatása alól senki nem vonhatja ki magát. Az alkotó aktív szereplővé avatja a nézőt, aki öntudatlanul is állást foglal vagy azonosul a szereplők valamelyikével. Földi Péter művei a klasszikus képépítés szabályaival öntörvényű viszonyban állnak. Kompozíciói nem szoríthatók a megszokott kere-

tek közé, terei nem mélységükkel, inkább végtelen lebegésükkel, időtlen folyamatosságukkal ragadják magukkal a nézőt. Alakjai az ismerős arányokat mellőzve, expresszív erővel sugároznak. Földi Péter festményei egyéni stílusukkal, rendkívüli expresszivitással, ellenállhatatlan káprázattal, lenyűgöző látomásokkal ragadják magukkal a nézőt, de minden harsányságot nélkülöző, végtelen csöndben rejtőzködő alakjai összetéveszthetetlenek, örökre felejthetetlenek maradnak.

Iskolagalériánk története a Salgótarjáni Bolyai János Gimnázium egyik legrégebbi hagyománya, melynek létjogosultságát az elmúlt évtizedek igazolják. Reméljük, hogy az itt megalapozott célok és eredmények a jövőben is folytatódnak majd, és mindig lesz igény arra, hogy a kiállítóterben újabb és újabb művészeti jelenségekkel találkozhassunk.

Salgótarján, 2017. március

Földi Péter kiállításmegnyitója 2016. április 8-án

A nevelés színterei

„Minden gyermekben megvan a cselekvési vágy és a világmindenség megismerésének igénye, csak annak kibontakoztatását kell elősegíteni.”

Maria Montessori

Bolyai Kör – régen és ma

Viszóczy Zsuzsanna
a Bolyai Kör
vezetőtanára

A Bolyai Kör, a gimnázium tudományos és művészeti diákköre. Mit is jelentett ez megalkulásakor és mit jelent napjainkban?

Nézzünk egy rövid történeti áttekintést!*

Az iskolával majdnem egyidőben (48 éve) alakult meg a Bolyai Tudományos Diákkör, amelynek elsősorban a matematika iránt érdeklődő tehetséges tanulók voltak a tagjai. Ezek a foglalkozások kétheti - havi rendszerességűek voltak. A kiemelt helyen szereplő

matematika mellett alkalmanként természettudományos tárgyakból is tartottak előadásokat. A tagok állandók voltak, az esetenkénti fizika, kémia, biológia, földrajz tárgykörökből előadásokat tartó diákok csak egy-egy foglalkozás erejéig vettek részt a kör munkájában.

A '70-es években a kör munkájába bekapcsolódtak nemcsak a matematika, hanem a fizika iránt is fokozottabban érdeklődő tanulók, és a taglétszám is egyre bővült.

Volt egy rövid időszak (1975-78), amikor tanév közben nem voltak foglalkozások, a kör működése kizárólag a Bolyai Napok Természet- és Társadalomtudományos ülésszak előadásaira összpontosult.

A teljes megújulás időszakában (1978-1996) a természettudományos munkák mellett (a tanuló-tanári igény eredményeként) a társadalomtudományi előadások is helyet kaptak. Így, több tanuló tudott bekapcsolódni a diákkör életébe, előadásaikkal színesebbé, gazdagabbá téve a foglalkozásokat. Az elnevezés is meg-

változott, a többféle tevékenységet magába foglaló Bolyai Kör lett az új neve.

Az ezt követő időszakban (1996 - 2000) a célkitűzések, a vállalt feladatok tovább bővültek azzal, hogy a tanév első foglalkozásain bemutatkozhattak a kezdő évfolyam tanulói is. Ennek kettős jelentősége volt: egyrészt az újonnan érkezettek itt is ismerkedhettek a Bolyai Kör munkájával, másrészt a kiemelkedő érdeklődést mutató tanulókra már itt fel lehetett figyelni.

2000 -2009: Általában havi egy-egy foglalkozás van. Nincsenek állandó tagok, hanem tantárgyak köré csoportosulnak az előadások. Tovább bővült a Bolyai Kör nyújtotta lehetőség: minden évben beszámolnak a különböző tanulmányi utazások, cserekapcsolatok résztvevői. A színes úti beszámolókkal tovább gazdagítva a tanulók bemutatkozási lehetőségeit. A technikai igényeknek és a hallgatói létszámnak megfelelően az iskolai tanterem keretein kívül kerülnek megrendezésre, az aulában.

Az évtizedek alatt nemcsak szerkezeti változások történtek, hanem a célkitűzések is jelentősen bővültek, módosultak.

Az eredetileg kitűzött cél: a Bolyai Tudományos Diákkör az érdeklődő, valamely tudományterületen a kötelezőn túl teljesítő diákok számára kínált lehetőséget, hogy tanulmányaik, kutatásaik eredményét bemutathassák.

Az újjászervezett Bolyai Kör céljai, működésének lényege:

- biztosítani az évente megrendezésre kerülő Bolyai Napokra való felkészülést,
- a Bolyai hagyományok ápolása,
- megismertetni a tanulókat megyei, országos hírű politikusokkal, tudósokkal, művészekkel,
- fórumot teremteni a tehetséges, aktív tanulók szerepléséhez.

* Az áttekintés az alábbi dokumentum felhasználásával készült: A Bolyai János Gimnázium és Szakközépiskola évkönyve 2004-2005 40. (103-104. o.)

A nevelés színterei

Ezen célok napjainkban (2009 után) is megmaradtak, de a megváltozott élethelyzethez igazodva a keretek és a tartalom is átértékelődött. Helyet kaptak a művészetek és sport iránt érdeklődő diákok bemutatói, kiselőadásai is. Az úti beszámolók készítői pedig itt ismertethetik meg élményeiket, csinálhatnak kedvet a később résztvevő társaiknak.

Minden évben van néhány olyan kiselőadás, amely a szakirányú (matematika, földrajz, történelem, biológia,...) témát célnyelven prezentálja, a kéttanítási oktatásnak köszönhetően ezen előadások színesítik, emelik a kör színvonalát.

Napjainkban a tanulói leterheltség (sok a heti óraszám és a 8. óra) miatt újra szerkezeti változásokat kellett tenni. A foglalkozások gyakorisága (általában havi egy) megmaradt, de a foglalkozások nem feltétlenül tantárgyakat, hanem tantárgycsoportokat foglalnak magukban, és a helyszín is maradt a tanulói érdeklődésnek megfelelően a tanterem vagy az aula.

A kiselőadást, bemutatót vállaló diákok tanáraik/mentoraik segítségével készülnek. A témától függően egy-két hét, de akár néhány hónap is szükséges az igényes felkészüléshez. Ez a munka nem kötődik egy-egy foglalkozáshoz, hanem a diáktanár alkalmi megbeszélésein alapszik. Ez személyesen, elektronikusan vagy akár internetes online kapcsolat révén is történhet. A kész munkákat az év elején rögzített tantárgycsoport szerinti foglalkozáson ismertetik az érdeklődő diákokkal és tanárokkal.

Az iskola egyik legrangosabb rendezvényén, a Bolyai Napok Tudományos Ülészakán, a tanév során elhangzott előadások legérdekesebb, legfigyelemreméltóbb előadói közül kerülhetnek ki azok a résztvevők, akik az egész iskola közössége előtt, ünnepélyes keretek között mutathatják be tevékenységüket.

A megváltozott körülmények miatt csak a diáktechnikusok és a levezető diákelnökök jelentik az évenkénti állandó tagságot.

A diákkör kezdetektől tanárok vezetésével működött:

1968-1971: Bácskay János (alapító tag)

1972-1975: Kapás József

1978-1982: dr. Dobány Irén

1983-1996: dr. Dobány Irén és Boronyainé Nagy Ágnes

1996-2000: Viszóczy Gabriella és Paróczai Csaba

2000-2002: Viszóczy Gabriella és Turcsányi Mariann

2002-2003: Turcsányi Mariann, Konti Csilla

2003-2007: Turcsányi Mariann, Szászné Molnár Zsuzsanna

2007-2008: Szászné Molnár Zsuzsanna

2008-2009: Nagy Csaba, Varga Tamás

2009-2012: Nagy Csaba, Herencsényiné Buchinger Mónika

2012- : Herencsényiné Buchinger Mónika, Viszóczy Zsuzsanna

Mit is jelent manapság a körben való szerepvállalás?

A tehetséggondozásban fontos szerepet kap a kör munkája. A tanulók munkája tanárok vezetésével történik, és az adott művészeti terület, sport, vagy tudományterület mélyebb megismerését, a kutatási módszerek elsajátítását, a diákok képességeinek kibontakoztatását segíti elő. A tehetséges tanulók lehetőséget kapnak képességeiknek megfelelően az önálló kutatásra, belekóstolnak a tudományos dolgozat megírásának mikéntjébe, bele látnak egy tudományos előadás elkészítésének folyamatába, nehézségeibe és megízlelhetik a nyilvános megszólalás buktatóit és felelősségét, megismerik a művészi és sport tevékenység alapjait, módszereit, bekapcsolódhatnak a művészeti életbe. Így szinte észrevétlenül készülnek fel ezek a diákok későbbi tanulmányaikra, ahol egy szemináriumi dolgozat megírása, egy tudományos értekezleten való felszólalás, esetleg az ottani tudományos diákköri munkában való részvétel nem jelent különösebb próbatételt nekik.

A kör munkáját segítő szaktanárok/felkészítők alkalomról alkalomra bizonyítják, hogy egy tanár is lehet sikeres, aktív, hivatását örömmel művelő, eredményei révén elégedett ember.

Mi, a kör célkitűzéseivel, szerepével azonosuló tanárok, tapasztalatainkkal, ötleteinkkel arra törekszünk, hogy tanítványaink nyitottak, kíváncsiak maradjanak a világra. Úgy váljanak széles látókörű, több nyelven beszélő egyéniségekké, hogy közben különböző csoportokban is megtalálják a helyüket. Igényük legyen az okozati összefüggések keresésére, és emellett érzelmi-leg stabil, harmonikus emberek maradjanak, akik esetleges sikereik mellett fontosnak tartják környezetük segítségét is.

Pályám során tanárként is, és a Bolyai Kör vezetőtanárként is sokat tanultam és tanulok diákjaimtól és kollégáimtól, akiknek a mai napig hálás vagyok a sikeres együttműködésért.

A nevelés színterei

Have You Ever Beento England?

**Kiss Ernőné
volt igazgatóhelyettes**

Az idegen nyelvek tanulása mindig is kiemelt helyen szerepelt a Bolyai János Gimnázium oktatásában. Számos formát kipróbáltunk az eredményesség érdekében és kerestük azokat a lehetőségeket, amelyek a tanórán kívül is biztosítottak gyakorlást, fejlődést tanítványaink számára.

A lehetőségek egyike volt az utazás. Utazás Angliába, utazás a Szigetországba. Már a 90-es években szerveztünk tanulmányutakat. Ezek az utak vagy tanulmányi és kiránduló utak, vagy kiránduló utak voltak. Ha tanulmányi utak voltak, akkor a tanulók délelőtt angol órákra jártak egy nyelviskolába Londonban, délután pedig ismerkedtek a város nevezetességeivel. Járunk Oxfordban, Hampton Courtban, Windsorban, Canterburyben, Stratfordban is. Más alkalmakkor Skócia

volt az uticél. Ezek az utak mindig a nyári szünetben zajlottak és rendkívül népszerűek voltak, bárki számára elérhetőek.

1992-1999 között, minden nyáron útra keltek a tanítványaink. Az első 1992-es úton 2 busszal 70 tanuló és 7 felnőtt vett részt olyan nagy volt az érdeklődés, utána 30-40 fő jelentkezett az útra.

Az utakat az angol tanárok szervezték. Ezek az utak újszerűek voltak, mert akkoriban még nem utaztak annyit az emberek és sok tanítványunk számára kiváló nyelvgyakorlási lehetőséget nyújtott az utazás; élvezték, hogy tudtak kommunikálni, jól tudták az órán tanultakat a valós életben is hasznosítani. A tanulókat családoknál helyezték el, ahol teljes ellátást kaptak. Így benyomásokat szerezhettek arról, hogy hogyan élnek az angolok, milyen szokásaik vannak, milyen az angol életforma. Élményekben gazdagon tértek mindig haza, útba ejtve hazafelé Párizs meglátogatását is.

Majd a 2002/2003-as tanévben indult intézményünkben az angol-magyar két tanítási nyelvű képzés. Az előké-

A nevelés színterei

szítés folyamán megegyeztünk abban, hogy a tanulmányutak a képzés részei lesznek, úgy terveztük, hogy tanítványainknak tanulmányaik során kétszer legyen lehetőség angol nyelvi területre utazni. Az első uticél mindig az angliai tanulmányút, a második változó (Chicagói csere, Skócia).

Úgy láttuk jónak, hogy az első útra a 10. év eleje a legalkalmasabb. Ekkor már viszonylag jó nyelvi szintre jutnak el diákjaink az első év rengeteg angol óráin, tehát van mit gyakorolni, élesben is kipróbálni.

2003 szeptemberében szerveztük az első utat, amit azóta is egy újabb követ minden évben. Az első két évben Londonba utaztunk, majd 2005-től Dél-Angliába Banstaple-be járunk. Ez egy varázslatos vidék, távol a turista útvonaltól számtalan kirándulási lehetőséggel. Odafele a brüsszeli városnézés kimaradhatatlan

Banstaple-ben a SOL nyelviskolájában nyelvi szintek szerint kialakított csoportokban délelőtt angol órákra járnak tanítványaink, délután pedig kirándulások színesítik a kinti napokat. Sok olyan helyre eljutnak diákjaink, amelyek elbűvölnek szépségükkel, egyediségükkel, látják Arthur király várának romjait Tintagelben, utaznak a Lynton - Lynmouth között közlekedő vízzel hajtott kisvasúton, fürödnek az óceánban vagy megnézik a csodálatos katedrális Exeterben.

A tanulók fogadó családoknál laknak, akik rendkívül vendégszeretők, visszavárják vendégeiket. Ez a fajta szállás biztosítja azt, hogy a diákok megismerkedjenek az angol étellel, szokásokkal, életmóddal és sokat beszélgetnek a családtagokkal.

Útban hazafelé mindig megállunk Londonban. A csendes, vidéki lét után cseppenünk a nyüzsgő, mozgalmas metropoliszba, ahol ezernyi lebilincselő látnivaló fogad. Ezenkívül megállunk még Stonhendge-ben, Salisburyben, vagy Leeds-ben.

Ezek az utak népszerűek, hiszen az első út óta minden évben 40-64 fő közötti tanulói létszámmal indulunk útnak.

A kinn töltött idő után észrevehető, hogy látványosan fejlődik a tanulók beszédértése és beszédképessége, hiszen a kommunikáció áll a központban mind az iskolában, mind a családotknál. Nő a gyerekek magabiztossága, könnyedebben szólalnak meg. Látják és érzik, hogy a valóságban is jól boldogulnak az iskolapadban elsajátított angol nyelvi ismereteikkel, és ez ösztönzi őket további fejlődésre.

Nagyon sok élményben van részüik, olyan helyekre kirándulnak, ahová más módon nem jutnának el.

Barátságokat kötnek, kitágul számukra a világ, hiszen már középiskolás korban eljutnak Angliába.

A címben feltett kérdésre pedig, hogy voltál-e már Angliában, egyre választékosabban, jó szókinccsel és nyelvtani tudással, gondolataikat szépen megfogalmazva folyékonyan fognak válaszolni. És nem csak erre a kérdésre válaszolnak, hanem gyakorlatilag bármilyen témában képesek társalgást folytatni, angolul gondolkodnak és mondanivalójukat az angol nyelv sajátosságainak megfelelően fogalmazzák meg, folyamatosan és görcsölés nélkül beszélnek, tehát használják az angol nyelvet. És ez a legfontosabb!

A nagy utazások – Amerika, Skócia

Szabóné Básti Csilla
igazgatóhelyettes

Szinte minden angol nyelvet tanuló diák álma, hogy egyszer valóra váltsa a nagy utazást és eljusson az Egyesült Államokba, annak valamely nagy városába, melyeket csak a filmekből ismerhet.

Szerencsésnek mondhatják magukat iskolánk tanulói és tanárai, hiszen három alkalommal összesen 51 bolyais diák és 7 tanár utazhatott el Chicagóba, egy diákcsere keretén belül. Az or-

szágban egyetlen középiskolaként sikerült a Bolyainak egy chicagói alapítványi középiskolával cserekapcsolatot kialakítania, mely létrejöttét az iskolánkban folyó magas szintű matematika oktatásnak köszönheti, melyre felfigyelt az amerikai Walter Payton középiskola matematika munkaközössége. Később a csere interkulturális jellege kapott nagyobb szerepet.

Az első utazás 2007-ben, a második 2008-ban, az utolsó 2010-ben volt. Mindhárom alkalommal a két tanítási nyelvű képzés felsőbb éves diákjai vettek részt a cserében, ősszel utaztak Chicagóba és tavasszal érkeztek hozzánk az amerikai diákok. Az első találkozások izgalmasak és egyben sokkolóak is voltak, hiszen egy multikulturális amerikai nagy városról van szó, az iskola diákjai is nagyon

A nevelés színterei

különböző kulturális és családi háttérrel rendelkeztek. Iskolánk tanulói a kiutazás és vendégül fogadás révén közel egy hónapot töltöttek a partner diákokkal, saját otthonaikban fogadták egymást, megismerkedtek egymás hobbiival, szokásaikkal, sok közös iskolai és szabadidős programot, kirándulást szerveztek együtt, melynek révén mai napig tartó barátságok is születtek.

Iskolánk diákjai számára ez volt az első és sokak számára az egyetlen amerikai utazás, a kint töltött idő alatt rengeteg különleges programban volt részük és nekünk tanároknak is: A Chicagó folyón építészeti városnéző hajókiránduláson, a Michigan tó partján városnéző bicikli túrán vettünk részt, a világ egyik legnagyobb akváriumát lát-

hattuk, modern múzeumokat látogattunk, baseball és amerikai focimeccsen szurkolhattunk, igazi amerikai burgert és hot dogot kóstoltunk, beeláthattunk egy amerikai iskola életébe, órákat és iskolai rendezvényeket látogattunk. Az amerikai diákoknak városunk, környékünk és a főváros nevezetességeit mutattuk meg.

A cserekapcsolat legnagyobb erénye a diákok számára a közösen töltött idő, a nyelvyakorlási lehetőség és az amerikai életmód megismerése volt.

Sajnos a cserekapcsolat megszakadt, de mivel iskolánkban a nyelvtanulást és tanulmányutakkal egybekötött nyelvyakorlást nagyon fontosnak tartjuk, igyekeztünk újabb lehetőséget keresni tanulóink számára.

A nevelés színterei

Skócia a misztikum országa, gyönyörű tájakkal, különleges szellemjárta kastélyaival és mesés történelmi városaival elkápráztatja a látogatókat. 2012-től, eddig már három alkalommal szerveztünk diákjainknak tanulmányi kirándulást Skóciába. Az utazásokra mindig nagy az érdeklődés szinte minden osztályból. A több ezer kilométerre fekvő szigetország meglátogatása gazdag élményben részesíti a diákokat, családoknál vannak elszállásolva, ahol gyakorolhatják az angol nyelvet és annak skót változatát, kóstolhatnak sajátos angol és skót ételeket. A programban minden az ország megismerését szolgáló érdekesség megtalálható, hiszen a Brit kultúra érettségi tantárgy és az erre való felkészülés legjobb módja a személyes tapasztalat szerzése. A legnépszerűbb programok közé tartozik a Loch Ness tó, Edinburgh a várral a whisky múzeummal, a Harry Potter filmekből ismert

Alnwick Castle, St Andrews egyetem városa. Skócia felé útközben számos más angliai program is van, többek között városnézés Cambridge-ben, Yorkban, Londonban, hazafelé úton pedig, melyet részben hajóval teszünk meg városnézés Amszterdamban.

A Skóciai tanulmányi kirándulás is nevezhető nagy utazásnak, hiszen Európán keresztül jutunk el a szigetországba, ahol számos érdekességet néznek meg a tanulók, miközben észrevétlenül csiszolódik nyelvtudásuk, az élményeken keresztül tágul látókörük.

A skóciai utazásra két évente kerül sor, az évente megszervezett angliai út mellett iskolánk felsőbb éveseknek, akik nyelvtudása már magabiztosabb.

Mindkét tanulmányutat a Bolyaiban töltött évek legmaradandóbb és legkellemesebb élményeit adó eseményei közé sorolják tanárok és diákok egyaránt.

A nevelés színterei

Az 50 éves Bolyai János Gimnázium történetében 25 éves évfordulóját ünnepli a francia-magyar diákcseré

Vélemények, visszaemlékezések, élmények és képek a 25 éves francia-magyar testvériskolai kapcsolatról

**Dembrovszky
Zsuzsanna
a diákcseré felelőse
francia nyelvi
tantárgygondozó**

Nehéz 25 év történetét röviden összefoglalni, hiszen megannyi élmény kötődik hozzá, s mert a 25 év alatt szervezett valamennyi cserének megvan a maga sajátosságai, s mert mindegyikre szívesen emlékszem. E negyedévszázad történetében első ízben, 1992. decemberében francia testvériskolánk, a Pontarlier városában található LycéeXavierMarmier akkori vezetése látogatott Salgótarjánba, hogy az első csere indulása előtt megismerje iskolánkat. Az első két csere esetében két tanévet is érintett egy csereút, hiszen mi utaztunk Franciaországba tavasszal, s a francia diákok a következő tanév elején, ősszel viszonzták látogatásunkat. Majd a francia oktatási rendszer reformja miatt ez a szervezési mód nehézségekbe ütközött, mivel a francia diákok osztályt váltottak őszre. Így, az 1996-os cserétől kezdve már egy tanévben szerveződtek a csereutak: mi utaztunk ősszel, októberben, s a francia fél érkezett hozzánk tavasszal. Így van ez a mai napig.

Mi motiválta a cserekapcsolat kiépítését?

Az első cserek, nem sokkal a rendszerváltás után, a közgazdasági ismeretek tantárgy számára bizonyultak hasznosnak a francia oldalon. Egy piacgazdaság útjára lépő ország tanulmányozása volt a céljuk. Számunkra természetesen a nyelvtanulás és a francia nyelvhez köthető civilizációs ismeretek megismerése volt az elsődleges motiváló tényező. Az 1998/99-es csere kapcsolódott a Comenius programhoz és projekthez, mely során környezetvédelmi témában dolgoztunk együtt francia testvériskolánkkal. 2004-ben hazánk is tagja lett az Európai Unió közösségének, s a francia fél ezzel elveszítette azt az anya-

gi támogatást, melyet addig a nem uniós országgal folytatott diákcserét finanszírozó alaptól kapott. Csak köszönet illeti a francia kollégákat, akik további pályázati lehetőségeket felkutatva vállalták, hogy folytatják a diákcseré megszervezését, hiszen ugyanezt a németek nem tették meg, s így, ezért ért véget a német csere. Így ezután pedagógiai projektekre alapuló, tematikus csereket szerveztünk együtt. A 2005/2006-os és a 2008/2009-es diákcserék is a *fenntartható fejlődés* különböző aspektusait érintették: a környezetvédelmet, energiatakarékosságot, az ökológiai lábnyom kiszámítását, a hulladékgazdálkodást és újrahasznosítást, az ökoházakat, az emberi szolidaritást, a méltányos kereskedelmet stb. Tanulóink hasznos gyakorlati példákat láttak – a tankönyvekben nálunk csak ekkor megjelenő – fenntartható fejlődés megvalósítására.

A 2011/2012-es és 2014/2015-ös diákcserék régióink kulturális és természeti örökségének felfedezése céljával szerveződtek. A francia-magyar diákcserében mindig nagyszámú diák vett és vesz részt: 36 magyar és 36 francia diák és 3-3 tanár mindkét oldalon. Mára iskolánk egyetlen működő diákcseré kapcsolata a francia.

Vajon miben áll a máig tartó siker titka?

Sokan és sokszor feltették már nekem ezt a kérdést. Bizonyos, hogy kell hozzá egy kitartó és lelkes tanári csapat, aki nagyon jól tud együtt dolgozni, s akiket baráti szálak is fűznek egymáshoz. Christiane Romand tanárnővel, Nicolas Esseiva és Michel Ferlat tanár úrral már számtalan csere szerveztünk együtt. Michel tanár úr két gyermeke is részt vett a diákcserében, s Nicolas tanár úr lánya is. Ők tehát szülőként is érintve voltak, vannak. A diákok diákcserénként változnak, de 2002-től, ez a tanári csapat stabilan állandó volt. Úgy vélem, hogy a siker záloga ez is. A személyes kapcsolat és barátság, a bizalom, az esetleges problémák rugalmas kezelése, nyitottság, érdeklődés, együttműködés: ezek azok a kulcsszavak, amelyekben tanári szinten a siker titkát látom.

Erre a diákcserére nem nehéz diákokat toborozni a francia kollégáknak, annyira jó híre van a kinti gyerekek

A nevelés színterei

között, noha számukra ez nem klasszikus nyelvi csere. Esetükben inkább a civilizációs ismeretek és élmények vonzóak, a multikulturális Európa egy másik szegletének felfedezése. A személyes kapcsolatok barátsággá mélyülnek egy-egy diákcseré során a kétszer egyhetes együttléteknek és a levelezésnek köszönhetően. Az interkulturalitás is fontos összetevője e diákcseré sikerének. A másik nép szokásainak, természeti és kulturális örökségének, gasztronómiájának stb. felfedezése.

A magyar gyerekek motivációja nyilván az előbb említetteken túl a nyelvtudás fejlesztése, a tanultak gyakorlati alkalmazása és új nyelvi és civilizációs ismeretek tanulása. Természetesen két tizenéves fiatal találkozásakor a zenei ízlés éppúgy téma, mint a sport és szerelem, de ez így van rendjén. Az élményekben gazdag tanulás lendületet ad a folytatáshoz.

Melyek a diákcseré jellemzői?

– Több, mint egy turista út: a cserepartnerek hónapokkal a személyes találkozás előtt levelezni kezdenek, e-mail-eket váltanak, manapság a Facebook-on is beszélgetnek, képeket cserélnek. Mellesleg a cserét végigkísérte a technikai fejlődés, hiszen az első cserékben még hagyományos levélváltások történtek, majd belépett az internetes levelezés, aztán az MSN és végül a Facebook. Így már a személyes találkozó előtt ismerik egymást a cserepartnerek, nem az ismeretlenbe indulunk.

– Kétszer, tisztán egy hét együttes program. Egy-egy teljes hét a cserepartner országában és családjában mindkét fél részéről, csodaszép természeti környezetben.

– Amikor családról beszélünk, nem fogadó családokról van szó, akik ezért pénzt kapnak, hanem a cserepartner családjáról, akinek a gyermeke azután Magyarországra jön a magyar diák családjába. Betekintést nyerhetünk a másik diák iskolai és hétvégi mindennapjaiba, s családjának életébe, szokásaiba. Természetesen az esti vacsoránál a tankönyvben tanult ételkülönlegességeket is meg lehet kóstolni. Mindenkit – érdeklődési körének megfelelő programokra – visznek a családok, s persze az esti közös együttlétek is barátságépítők.

– Nyelvtanulás szempontjából óriási a jelentősége, hogy célnyelvi környezetben fejleszthető a tanult francia nyelv. Minden családnál egy magyar diák van, így lehetőség sincs magyarul beszélni. A beszédkészség terén „átszakadnak a gátak”, nagy a fejlődés éppúgy, mint a beszédértés terén. A levelezés, kapcsolattartás hasznos az írásbeli készségek fejlesztése szempontjából. Az élő, be-

szélt nyelvi fordulatok tanulása anyanyelvűtől lehetséges. A kiejtés is sokat fejlődik: segítenek ebben a francia diákok és szülők.

Bármilyen kirándulás, az óralátogatások francia nyelven történnek, tulajdonképp, ha nem is 24 órás, de legalább napi 16-18 órás nyelvgyakorlatot jelent a kinttartózkodás.

Számos sikeres közép- és felsőfokú nyelvvizsga és 10 OKTV döntős siker bizonyítja a diákcseré eredményességét a francia nyelv tanulásában.

Jubileumi tanévünkben e történeti visszatekintés leghitelesebb szerzői francia és magyar részről a szervező tanárok és a résztvevő diákok.

Egy rövid válogatás idézi fel az elmúlt évtizedek eseményeit és a csere adta élményeket.

Magyar és francia tanárok:

Bagyinszki Boglárka igazgatóhelyettes és biológiatanár, aki háromszor vett részt a cserében:

Számomra nagyon érdekes és tanulságos volt a 2005/2006-os francia csereutazás, mert a fenntartható fejlődés, a környezettel összhangban álló biogazdálkodás és a méltányos kereskedelem nálunk még szinte csak a könyvekben léteznek, a mindennapokban nem gondolunk rá, nem is igen alkalmazzuk ezeket Magyarországon.

Franciaországban viszont nagyon érdekes példákat láthattunk az előzőekre. Jártunk például egy üzemben, ahol leselejtezett számítógép tartozékokat, dobozokat, fénycsöveket daraboltak fel és a hulladékokat szelektíven szétválogatva bemutatták, hogy melyik részéből mit is lehet készíteni. A természetben évszázadokig le nem bomló műanyag részekből például kerítésekhez használható cölöpöket, karókat préselnek, amelyek nagyon időtállóak. Az ilyen cölöpökből készült autópálya-kerítés pedig például nemcsak tartósabb lehet, hanem még ráadásul fákat sem kellene kivágni miatta. Vagy csodálatra méltónak találtuk azt a kis biogazdaságot, ahol a két tulajdonos minimális anyagi haszonnal biotjelet termelt.

Kísérőtanárként harmadik alkalommal volt lehetőségem részt venni a francia cserében a 2011/2012-es tanévben. Az őszi kint tartózkodás számomra nagyon sokat jelentett: ismét találkoztam a szervező francia kollégákkal, a pontarlier-i iskolával, a régebbiről már ismert gyönyörű helyekkel, több hagyományosnak mondható és számomra is

A nevelés színterei

új programon vehettem részt. Tanár-diák számára felejthetetlen élmény volt a Saint Antoine erőd sajtérlelőjének végláthatatlan sajtrengetege és sajtóstolója; a besançon-i citadella kiállításai, állatkertje; Ornan festői kisvároskája, Joux várának tornyai és története. Öröm volt ismét együtt tölteni pár napot a francia kollégákkal, akik nemcsak nagy-szerű szervezők, hanem rendkívül barátságos vendéglátók voltak.

A diákok számára nagyon sokat jelentett ez a két hét, nemcsak a nyelvtudásuk fejlesztésében, de abban is, hogy így lehetőségük nyílt egy sok szempontból más, európai család mindennapi életébe bepillantani, az ottani szokásokat, életszínvonalat, gondolkodás-módot a sajátjukkal összehasonlítani. Nekem személy szerint is felejthetetlen élmény volt az út, és az együtt töltött idő a francia kollégáinkkal, akiket barátainknak tekintek.

**Christiane Romand tanárnő
a diákcsere francia felelőse 1996-
2015-ig:**

Il est vrai que cet échange franco-hongrois a été merveilleusement réussi, et que les élèves français en gardent un souvenir extraordinaire. Et il semble que ce sentiment soit partagé.

Je me souviens de cette impressionnante "vague" d'élèves hongrois, dévalant les escaliers et les rues de la ville en poursuivant notre bus repartant pour la France, pour le suivre le plus longtemps possible, agiter la main, envoyer un dernier adieu. Puis le bus est resté très longtemps silencieux, il y a eu quelques sanglots étouffés, certains bien longs, des regards lointains...

Lorsque les bavardages ont repris, ce n'était que pour évoquer ensemble, revoir, revivre par le menu ces quelques jours à Salgótarján, les anémones noires, le bowling, les gâteaux, les Héros de Budapest dans le froid glacial, l'Église Mathias et ses dentelles de pierre, ses murs si décorés, Sisi, la largeur du Danube, le Tokaji que l'on rapporte à son père, les petits souvenirs dont les familles hongroises nous ont comblés, les curieux clochers baroques, les pique-niques, le paprika, le rayon du soleil à Eger et la ville vue depuis un très savant jeu de miroirs, le Goulag et l'évocation de ses atrocités, l'histoire de ce pays tout nouvellement cher à notre cœur et dont on veut tout savoir en questionnant et questionnant les profs, et puis, avoir soufflé dans une pipette en voyant se former l'objet en verre, avoir essayé de communiquer sans aucune langue commune avec une maman,

un frère, une petite soeur, et réaliser que tellement de gentillesse et de délicatesse peuvent remplacer les mots...

Cet échange est un "sans faute". La qualité de l'accueil, de la préparation et de l'organisation de mesdames Dembrovszky Zsuzsanna et Bagyinszki Boglárka a fait dire à une de mes collègues pourtant rompue aux échanges:

"Nous n'avons vu que des choses très intéressantes et rencontré que des gens d'une très grande gentillesse, il n'y aura que de très bons souvenirs."

Que nos performantes organisatrices en soient ici pleinement remerciées. Je voudrais aussi remercier les familles, dont l'accueil et l'extrême gentillesse font pleurer d'émotion les élèves qui racontent. Bien sûr que cette expérience exceptionnelle n'a pu exister que grâce à l'adhésion de l'administration du lycée Bolyai. Longue vie aux relations d'amitié entre nos deux lycées, longue vie à l'échange franco-hongrois! Et au nom de tous, élèves et professeurs, MERCI.

Így igaz, ez a francia-magyar diákcsere csodálatosan sikerült, és a francia gyerekek rendkívül szép emléket őriznek róla. S úgy tűnik, hogy ez az érzés kölcsönös. Emlékszem még arra a megkapó magyar diákokból álló „hullámrá”, mely rohant le a lépcsőn és a város utcáin Franciaországba visszainduló buszunk nyomában, hogy a lehető legtávolabb követhessen bennünket, integethessen egy utolsó búcsúpillantást küldve. Aztán a buszban nagyon sokáig csend honolt, néhány elfojtott zokogás hallatszott, némelyik egészen hosszasan, távolba pillantó tekintetekkel...

Amikor a tanulók újra beszélgetni kezdtek, csak azért tették, hogy együtt idézzük fel, újra átéljük a Salgótarjánban töltött napok programját, a fekete kökörcsineket, a tekezést, a süteményeket, a budapesti Hősök terét a dermesztő hidegben, a Mátyás templomot kőcsipkéivel és oly gazdagon díszített falaival, Sissit, a Duna szélességét, a Tokaji bort, amit édesapjuknak visznek haza, azokat a kis ajándék emléktárgyakat, amivel a magyar családok elhalmoztak bennünket, az érdekes barokk harangtornyokat, a piknikeket, a paprikát, Egerben a napsütést, s magát a várost, melyet egy régi tudós játék alapján, tükrök segítségével is láthattunk, a magyar Gulagot és szörnyűségeinek felidézését, ennek az országnak a történetét, mely nem is oly régtől annyira kedves a szívünknek és amelyről mindent tudni szeretnénk egyre több kérdést téve fel a tanároknak, valamint az üvegfúvást, amikor a csöbe fújva a szemünk láttára formálódott az üvegtárgy, azokat a pillanatokot, amikor megpróbáltunk közös nyelv nélkül is beszélgetni

A nevelés színterei

egy anyukával, fivérrel vagy kishúggal, s megállapíthatjuk, hogy megannyi kedvesség és figyelmesség helyettesíteni tudja a szavakat...

Ez a diákcsere „hibátlan”. Dembrovszky Zsuzsanna és Bagyinszki Boglárka tanárnők színvonalas vendégfogadása, előkészítő és szervező munkája mondatta az egyik kolléganőmmel, aki ezt megelőzően felhagyott a cserékkal, de most itt volt:

„Csak nagyon érdekes dolgokat láttunk és csak rendkívül kedves emberekkel találkoztunk, csak nagyon jó emlékeket fogunk örízni.”

Nagyon köszönjük ezt fáradhatatlan szervező tanárnő kollégáinknak. Szeretném kifejezni köszönetemet a családoknak, akiknek vendégszeretete és rendkívüli kedvessége a meghatottság könnyeit csalta a diákok szemébe, amikor erről beszéltek. Természetes, hogy ez a rendkívül szép élmény a Bolyai Gimnázium iskolavezetésének is köszönhető.

Sokáig tartson a két gimnázium közötti baráti kapcsolat, éljen soká a francia-magyar diákcsere!

Mindenki, a tanárok és diákok nevében is KÖSZÖNÖM!

Magyar és francia diákok:

2002/2003-as csere:

A franciák két dolgot imádnak igazán: a bort és a sajtot. Dembrovszky tanárnő nem szerette volna, ha bort iszogatunk, így a Comté sajt ízvilágát érezhettük nyelvünk alatt. Én azonban semmi jóból nem maradtam ki, desszertnek ugyanis mindig sajtot és bort kaptam a vacsora végén. Elképedve figyeltem, amikor Maud apukája elmagyarázta, hogy melyik sajtához melyik bor illik és miért. Hihetetlen módon értenek hozzá, és hihetetlen módon tudják élvezni, látni az arcukon a mámort és boldogságot, hogy ilyen jót falatozhatnak, és a büszkeséget is, hogy ők franciák.

A hétvégén Besançon városába látogattunk, ahol Victor Hugo, nemzetünk nagy írója született, és ahová Stendhal helyezte képzeletbeli főhősét, Julien Sorelt. Ezen a hétvégén zárult a Victor Hugo születésének bicentenáriuma alkalmából rendezett egész éves rendezvénysorozat sok látványossággal és korhű jelmezekkel.

Maud és én annyira összebarátkoztunk, hogy 2003 júniusában két hétre visszahívtak otthonukba, családtagként kezeltek, rengeteg helyre elvittek, főleg strandokra Svájcba. E két hét alatt szinte teljesen elfelejtettem magya-

rul, amikor itthonról telefonáltak a szüleim, mindenre francia választ adtam.

Életem egyik legnagyobb élménye volt ez a két út, és szeretném még szaporítani otléteim számát. Az álom pedig nem elérhetetlen, ugyanis jövő nyárra is hivatalos vagyok az Alpok monumentális hegyvonulatai közé, kicsiny falu melegséget árasztó házának földszinti lakosztályába francia barátaimhoz.

Lantos Ágnes 12.C

2005/2006-os csere:

Abban a szerencsében volt részem, hogy részt vehettem a francia-magyar diák-cserében.

Emlékszem, milyen nagy izgalommal vártuk a kiutazást, hogy milyen lesz a partnerünk, megértjük-e egymást, hogy fogad a család, ahová kerülünk, és elegendő lesz-e francia nyelvtudásunk. Tele voltunk kérdésekkel és izgalommal.

Csupán egy hetet töltöttünk ott, de nagyon megszerettük a várost, Pontarlier-t, és az embereket is. Vendéglátóink gazdag programot állítottak össze, nagyon jól éreztük magunkat. Meglepődtünk, milyen gyorsan összebarátkoztunk, nemcsak a partnereinkkel, hanem a csoport többi tagjával is.

A nyelvtanulás szempontjából is nagyon hasznos volt ez az utazás. Persze az első napokban alig mertünk megszólalni, de aztán belejöttünk. Partnereink türelmesek voltak, segítettek, a kiejtésünk is sokat javult.

A búcsúzás nagyon nehezünkre esett, többen nem akartak hazamenni, még egy kis sírás is volt. Azzal vigasztaltuk magunkat, hogy nyáron úgyszólván találkozunk: ők azt tervezték, hogy jönnek a Sziget fesztiválra, mi pedig, hogy újra kiutazunk Pontarlier-be.

Ez nekem sikerült is, mert a partnerem, Lucie meghívására júliusban ismét kint töltöttem egy hetet! Természetesen a francia csoport többi tagjával is találkoztam és nagyon jól éreztük magunkat. Úgy érzem, örökre szóló barátságokat kötöttünk, most e-mailen és msn-en tartjuk a kapcsolatot. Aztán megint meglátogatjuk egymást...

Bulyovszky Veronika 11. A

2008/2009-es csere:

A sokoldalú csereprogram igen tanulságosnak bizonyult a magyar diákok és kísérőtanárok számára. A fran-

A nevelés színterei

ciák roppant tudatosan élnek: számos biogazdaságot működtetnek, az államtól támogatást kapnak természetbarát ökoházak építésére, sőt, még testvériskolánkban, a LycéeXavierMarmier-ben is használnak napelemeket.

A besançon-i Citadella a történelem (ellenállási múzeum) és állatok (állatkert) szerelmeseinek kedvezett, Victor Hugo szülőházának megtekintése pedig az irodalomkedvelők örömeire szolgált. A sportban utazók sem maradtak le: a lausanne-i Olimpiai Múzeumban rengeteg ismeretet szerezhettünk. A szintén ebben a városban lévő Alimentarium nevű, főként az egészséges táplálkozással foglalkozó interaktív múzeumban a felhőtlen szórakozás mellett jól kétségbe is eshettünk az egyhetes eszem-izsom során felszedett kilók miatt.

Szerencsére számos alkalmunk adódott rá, hogy összeharagunk a francia diákokkal: a tervezett programok mellett a fiatalság gondoskodott saját szórakozásáról: sokan részt vettek az iskolai fogadást követő bowlingozásban, egy indiai étteremben elköltött vacsorán, valamint Pontarlier bejárásában a fergeteges szuvenírvásárlás folyamán.

Bár pár könnycsepp kicsordult, végleges búcsúzásról szó sincs: 2009 márciusában Salgótarján utcáin a szemfülesebbek francia diákokat fedezhetnek majd fel.

Pusztá Szilvia 12.A

2011/12-es csere:

Nagy lehetőség volt számomra, hogy eljuthattam Franciaországba, Pontarlier városába a diákcseres kapcsolat keretében. Hihetetlenül élménydús utazás volt ez, hiszen rengeteg érdekes programban volt részünk és csodaszép helyeket láthattunk.

Érkezésünk után a hétvégét mindenki a francia családjánál töltötte és én szerencsésnek érzem magam, ugyanis egy nagyon rendes család fogadott, a partnerem pedig, Michaël hihetetlenül jófej volt.

Hétfőtől elkezdődtek a jobbnál jobb programok és kirándulások, melyek közül szeretném kiemelni a svájci csoki gyár és a sajtérlelő meglátogatását, s a régió fővárosába, Besançonba tett utazást. A Citadelláról gyönyörű kilátás tárult elénk a városra és a folyókanyarulatra. Mivel én nagy rajongója vagyok a váraknak, nagyon élveztem kirándulásunkat a híres és gyönyörű, viszont rettentően hideg Joux várához.

Testvériskolánk, a LycéeXavierMarmier menzája egy külön élmény volt. Szinte úgy éreztem mintha egy ötcsillagos étteremben ebédelnénk. A hét során számos francia

specialitást is kipróbálhattam és nekem mind nagyon ízlett. Még a híres csigát is kipróbáltam.

Sajnos ez az eseményekben gazdag hét gyorsan elszaladt és búcsút kellett vennünk egy időre francia barátainktól.

Persze ez mindannyiunk számára nehezen ment, személy szerint én még szívesen maradtam volna még legalább egy évig, viszont az lebegett a szemünk előtt, hogy hamarosan újralátjuk egymást. Mindenki rengeteg ajándékkal és mesélnivalóval tért haza...

Nagyon örülök, hogy részt vehettem ebben a cserekapcsolatban, hiszen ez egy rendkívül jó lehetőség volt több szempontból is.

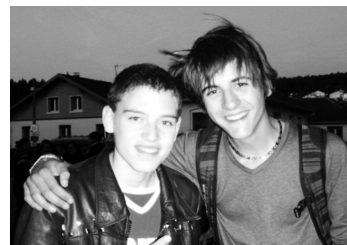
Ha a nyelvtanulás szempontjából közelítjük meg, akkor elmondhatom, hogy nagy örömeimre végre a gyakorlatban is alkalmazhattuk mindazt, amit elméletben megtanultunk és az kifejezetten jó, hogy anyanyelvi környezetben fejleszthettük nyelvtudásunkat. Továbbá betekintheztünk egy kicsit a francia családok mindennapjaiba és részesei lehettünk az ottani életmódnak.

Nem utolsó szempont, hogy remek barátságok kötődtek és sokan még most is tartjuk a kapcsolatot francia barátainkkal. Számomra ez az utazás felejthetetlen élmény marad.

Győri Alex 11.D

Sokan azt mondták: „Én kaptam a legjobb cserepartner!” Nos ezzel én is így vagyok. A partnerem Théo és én nagyon jó barátok lettünk rövid időn belül. A családnál remek hangulat volt, a vacsorák abszolút elnyerték a tetszésemet. A francia konyha méltán világhírű. A sajt, bor, pezsgő, csiga, baguette és személyes kedvencem az alma-püré igazolta ezt.

Nyelvtanulás szempontjából a cserekapcsolat óriási lehetőséget kínál. Anyanyelvi környezetben különféle generációk segítségével fejleszthetjük francia tudásunkat. Leginkább a beszédképességnek tesz ez jót, hiszen kénytelenek vagyunk meghallani és megérteni a franciák által elhangzottakat, majd

Győri Alex és Michaël

Szmolár Dániel és Théo

A nevelés színterei

válaszolni nekik. Rengeteg hasznos kifejezést, és szófordulatot tanultunk az ottaniaktól. Megtanultunk franciásabban beszélni és a kiejtésünk is sokan fejlődött. Egy idő után már franciául is gondolkodtunk és spontán tudtunk válaszolni egy-egy kérdésre.

Akinek lehetősége van, annak azt tanácsolom, hogy feltétlenül vegyen részt a cserében. Még egy ilyen remek lehetőség nem adódik az életben.

Szmolár Dániel 12.C

2014/15-ös csere:

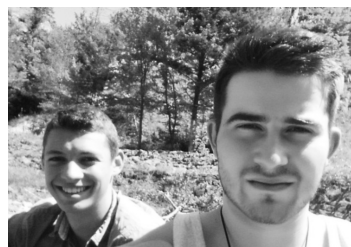
Krista Zsolt és Yanis

A cserekapcsolat akár mennyire is új barátságok kötéséről, nemzetközi kapcsolatok ápolásáról – és valljuk be, városnézésekről, vásárolgatásról, rengeteg fotó készítéséről – szóljon, mindemellett felejthetetlen élmény is. Biztos vagyok benne, hogy olyasvalamiben lehetett részem, amelyet másképp nem tapasztalhattam volna meg. Azon felül, hogy Franciaországba juthattam el, egy olyan országba, amelyre mindig is kíváncsi voltam, megismerhettem azt, hogy milyen egy mindennapi francia család hétköznapjaiban élni, mi foglalkoztatja őket, milyen zenét szoktak hallgatni, milyen filmeket szeretnek – persze néztünk is együtt, moziban is. Olyan volt az elejétől fogva, mintha máris barátok, kedves ismerősök között töltöttem volna a hetet. Vacsora után egy pohár bor mellett beszélgetve jobban megismerhettem a francia embereket, köztük a velem egyidős fiatalokat, mintha felfedeztem volna minden titkát az országnak egy hosszú túra keretében, és ezért a tapasztalatért nagyon hálás vagyok.

Krista Zsolt 12. C

Sokunk számára a csere nem jelentett többet egy kétszer egyhetes kalandnál. Nekem viszont olyan szerencsém volt, hogy egy jó barátot is találtam francia cserepartneremben, Albin Cinalban, akit teljesen véletlenszerűen jelöltek ki mellém. Már több, mint egy éve tartjuk a kapcsolatot az interneten keresztül, és azóta kiderült, hogy jó munkát végzett az a kinti cseréért felelős francia tanár, aki a kiküldött leveleink alapján osztott be párokba minket, és azt hiszem, nemcsak a saját nevemben mondhatom ezt. Azóta, hogy megismerkedtünk, már túl vagyunk az októberi franciaországi utazáson, a márciusi magyarországi

vendégfogadáson. Ezen túl, a nyáron Albin újra meglátogatott, és én is repülőre szálltam, hogy eltöltssem a nyaralásomat a Pontarlier melletti kis tanyán. Az ott töltött napok során megismertem a francia élet

Albin és Koroncz Viktor

több oldalát. A diákcseré keretei között: a tanév közbeni hétköznapjaikat, a környék nevezetességeit, a nyári meghívás és nyaralásom során pedig az ottani fiatalságot és a táj szépségeit. Azt kell, hogy mondjam, hiányozni fog a vidéki Franche-Comté nyugalma és az ott szerzett barátaim. Legalábbis addig, amíg jövő nyáron újra nem találkozunk.

Koroncz Viktor 12. C

Francia diákok véleménye a cseréről és magyarországi útjukról

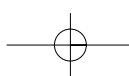
« *Descorrespondants parfaits, des accompagnateurs parfaits ... tout ça dans la bonne humeur, que demander de plus ! Un séjour inoubliable.* » (Tökéletes cserepartnernek, tökéletes kísérőtanároknak... mindez jókedvben, mi kell ennél több! Felejthetetlen út!) **Marine et Aurore**

« *Merci beaucoup pour ces moments gravés a jamais dans nos coeurs. Nous vous remercions d'avoir organisé cet échange exceptionnel.* » (Nagyon köszönjük ezeket a pillanatokat, melyek örökre a szívünkbe vésődtek. Köszönjük, hogy megszervezték ezt a rendkívüli diákcserét.) **Mylene Maugain et Charline**

« *Merci pour tout, c'était une expérience magique et magnifique !* » (Köszönet mindenért, ez egy varázslatos és csodálatos élmény volt!) **Ajdina et Anais**

« *Merci pour ce merveilleux voyage. Le meilleur pour toujours.* » (Köszönet ezért a csodálatos utazásért. Örökre ez marad a legjobb.) **Estelle**

« *Merci pour ce voyage inoubliable ! Une expérience humaine hors du commun. C'était fantastique.* » (Köszönet ezért a felejthetetlen utazásért! Nem mindennapi emberi élmény volt, egyszóval fantasztikus.) **Théo et Paul**

A nevelés színterei

A diákcseré története képekben

**Testvériskolánk Pontarlier városában:
LycéeXavierMarmier**

**A francia és magyar csoport
a budai várban 1997-ben**

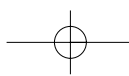
Fogadás és kis magyar műsor a francia iskolában 1993 tavaszán

A francia diákok csoportja 1999-ben

**Csoportkép 2005-ből: a magyar diákok
Montbenoît apátságában**

A nevelés színterei

A búcsú pillanatai 2008-ban Pontarlier-ben

Életkép a francia menzán a 2008-as cserében

A magyar csoport 2011 őszen Bernben

Csoportkép Besançonban, a Granvelle palotában
2011 őszen

A sajterlelőben

A búcsú pillanatai: francia és magyar diákok együtt
a Pécskő utcában 2012-ben

A nevelés színterei

Egy kis kóstoló Svájcban, Cailler csokigyárában
2014 őszén

A magyar diákok Pontarlier-ban, Joux vára előtt
2014 őszén

A francia diákok 2015 tavaszán a visegrádi várban

A Bányamúzeum előtt

Német nyelvi táborok a Bolyaiban

**Horváthné Scholcz
Erika
nyelvtanár**

Intézményünk német nyelvet tanuló diákjai immár tízedik alkalommal vehetnek részt nyelvoktató utazásokon, melynek során a nyelv tanulása mellett Ausztria, Németország és Svájc láttnivalóival is ismerkedhetnek.

A történet, mely e táborok szervezését készítette elő, több mint tíz évvel ezelőtt, a németországi Halle-ban szervezett nyelvtanári szakmai továbbképzésen kezdődött, melynek én is résztvevője voltam. Ekkor szereztem tu-

domást budapesti kollégától egy magyarországi, német nyelvoktató utazásokat kedvező áron szervező Bt-ről. Hazaérkezésünk után rögtön felvettem a kapcsolatot a társaság vezetőjével, s innentől kezdve számunkra is adott volt a lehetőség az utazásra, s kezdődhetett a szervező munka. Ez alatt nem csupán a diákcsoport, hanem az egész programsorozat megszervezését is értem. A táborok mindig egy hetet foglalnak magukba, s csupán a keretprogram, azaz a szállás és oktatás helyszíne adott, a többit mi, szervező tanárok töltjük meg tartalommal. Elmondhatom, ennyi év után is lázasan készülök e táborokra, s igyekszem mindig olyan programot összeállítani, hogy mindenki felejthetetlen élménnyel térjen haza.

A táborok helyszínét mi választjuk ki a felkínált lehetőségek közül, így a tanulók gimnáziumi éveik alatt

A nevelés színterei

Németország és Ausztria más-más területeit fedezhetik fel, de eljutottunk már Svájcba és Liechtensteinbe is. A táborban töltött egy hét során – a berlini városlátogató program kivételével – a tanulók napi négy óra nyelvoktatásban vesznek részt német anyanyelvű tanárok vezetésével. Őszintén mondhatom, hogy minden diák – a nyári szünet ellenére – örömmel vesz részt ezeken a hagyományosnak egyáltalán nem nevezhető nyelvórákon, ahol nyelvi előképzettségüknek megfelelően három szintcsoportban folyik az oktatás, előtérbe helyezve a szóbeli kommunikáció és beszédértés fejlesztését.

A nyelvoktató programhoz szervesen kapcsolódik az adott ország, tájegység történelmével, kultúrájával, természeti szépségeivel való ismerkedés is. Az elmúlt évek alatt felfedeztük már Ausztria Karintia tartományát csodálatos tavaival, melyeken hajóztunk is, Tirolban, ahol három helyszínen is volt már táborunk nem csupán az Alpok hatalmas csúcaiban gyönyörködünk, de hosszú túrákat is tettünk a lélegzetelállítóan szép hegyekben. Elmondhatjuk, hogy e tartomány szinte minden látnivalóját megtekintettük: Kufstein, Zell am See, a Großglockner lábánál fekvő Kaprun, Saalbach, Innsbruck, a Krimml-vízesés, a dachsteini jégbarlang, a Swarovski kristálmúzeum, Ausztria legkisebb városa, Rattenberg, a Brenner-hágón át Olaszországba, Meranoba és Bolzanoba vezető út elvarázsolt bennünket.

Bajorországi utazásunk során nem csupán München látnivalóival ismerkedtünk, de Berchtesgadenban, Hitler egykori sasfészkénél is jártunk, a Chiemsee-n megtekintettük II. Lajos rezidenciáját, s Hallen-ben, a sóbányában, igazi bányászruhákba öltözve, csúszdán jutottunk le a föld mélyébe.

Hatalmas élményt jelentett a sokszínű metropolisz, Berlin felfedezése is. A világvárossal való ismerkedést Potsdam, Wittenberg, Lipcse, Drezda és Meissen látnivalóinak megismerésével kapcsoltuk össze.

S, hogy melyik helyszín a legkedvesebb? Azt hiszem, erre a kérdésre igen nehéz válaszolni, de az e tanév végére, immár harmadszorra tervezett táborunk helyszíne, a Bodensee és környéke mindenesetre ezek közé tartozik. Az utazás során három ország, Ausztria, Németország és Svájc tó körüli látnivalóival ismerkedhetnek meg tanulóink, testközelből nézhetik meg Európa legnagyobb vízesését a Rajnán, de megcsodálhatják Neuschwanstein kastélyát is.

Ezen táborok nem titkolt célja a civilizációs ismeretek bővítésén kívül a nyelvgyakorlás, a különböző nyelvi kompetenciák fejlesztése célnyelvi környezetben, s nem utolsósorban a további nyelvtanulásra való ösztönzés. Az eddigi tapasztalatok alapján elmondhatjuk, hogy e táborok nagyon jól kiegészítik az iskolai nyelvoktatást. Az élő nyelvi környezet hatására a tanulók beszédértése és beszédkézsége látványosan fejlődik, magabiztosságuk nő, valamint nő a nyelv magasabb szintű elsajátításának igénye is. Nem elhanyagolható az a tény sem, hogy egy másik nyelv kultúrájába is bepillantást nyernek, közvetlen tapasztalatokat szerezhetnek az országok mindennapjaival, szokásaival kapcsolatban. Az élményekben gazdag tanulás további lendületet ad az itthoni nyelvtanuláshoz is. Olyan életre szóló élményekkel lesznek gazdagabbak, amelyekhez a német nyelv segítségével jutottak el.

Köszönet illeti a szülőket, hogy nem vitatják ezen utazások jelentőségét, vállalják a költségeket, hiszen ez jó befektetés gyermekük jövőjébe.

Örömmel tölt el, hogy a táborokra mind egykori, mind jelenlegi tanulóink szívesen emlékeznek vissza, s életük egy meghatározó élményének tekintik azokat. Többen közülük öt-hat alkalommal is táboroztak velünk. Köszönöm mindannyiuknak a pozitív visszajelzéseket, amelyekből mindig erőt meríthetek, s amelyek megerősítenek abban, hogy érdemes újra és újra szervezni ezeket az utazásokat.

Diákvélemények:

A magyar diákok jellemzően kommunikációs készségeik tekintetében maradnak el más európai országok idegennyelv - tanulóitól. A csupán tantervi és tantermi keretek közé szorított nyelvórák nem jelentenek ideális terepet a nyelvtanuló első szárnypróbálgatásaihoz és botladozásaihoz, különösen, ha az illető még némi gátlással is küzd.

Ezen gátlások leküzdésére kínáltak remek lehetőséget a nyelvi táborok. Nekem is ezek adták meg a kezdő lendületet. Az élő nyelvi környezettel való közvetlen kapcsolat nem csupán a beszédkézség fejlesztésében és a belső gátlások leküzdésében segített, de hozzájárult ahhoz is, hogy megtaláltam a személyes motivációm a nyelv magasabb szintű elsajátításához, s hogy az iskolai kötelezettségeknek megfelelni igyekvő tanulóiból egyre inkább (cél)tudatos nyelvtanulóvá váljak. Ez a motiváció visszatekintve jelentős szerepet játszott to-

A nevelés színterei

vábki életem alakulásában. Mesterdiplomámat nemzetközi kapcsolatok szakon Németországban szereztem, s már több mint három éve ez az ország a választott második otthonom.

Horváth Lili 2004-2010.

A 2009-es nyári német tábor emléke mindmáig olyan élénken sejlik fel előttem, mintha csupán tegnap történt volna. Pedig akárhonnan is nézzük a dolgot, a Bodeni-tavi barangolásunk ide s tova 8 esztendeje történt. Bizton állíthatom, ezen kirándulás során szerettem bele végérvényesen Svájc, Liechtenstein, Ausztria, és persze a jó öreg Németország természeti szépségeibe és eldöntöttem, életem egy jelentős szakaszát szeretném ezen államok valamelyikében eltölteni.

Noha a különleges vakációnk egy bizonyos szegmense nyelvi órákon való részvételt igényelt, ezek sokkal inkább játékos szókinccsnyarapításra irányuló kikapcsolódásként bélyegezhetők meg, semmint unalmas és felesleges tanulmányi órák. Ezen felül felnőtt kíséretünk, Scholcz Erika tanárnővel az élen, minden egyes nap gondoskodott arról, hogy a legszebb és legérdekesebb városok, helyszínek felkutatásával gyarapíthassuk élményeinket, na meg persze fényképezőgépünk memóriakártyáját. Kristálytisztán elevenedik fel bennem Zürich egyik legnevesebb utcáján, a Bahnhofstrassen magasodó csokoládébolt, ahol csoportunk minden egyes tagja valóságos készleteket vásárolt fel az egyedi ízvilágának leginkább megfelelő édesség-variációkból. De nem felejthetem ki a sorból a csodás virágkölteményekkel és állatvilággal büszkélkedő Mainau-szigeten tett látogatásunkat, vagy azon izgalmas csónaktúránkat, melynek köszönhetően közvetlen közletről fedezhettük fel a Rajna-vízesés magával ragadó környezetét.

A földrajzi környezethez kötődő információk, a történelmi érdekességek magunkba szippantása, s nem utolsósorban beszédképességünk fejlesztése mellett diákcsoportunk tagjai az utazás során még jobban megismerhették egymást, s így életre szóló barátságot köthettek más évfolyamok, más osztályok tanulóival.

Középiskolás éveim egyik legszebb emléke ez a nyelvi tábor, s biztos vagyok benne, hogy az itt gyűjtött tapasztalataim életem végéig el fognak majd kísérni.

Varga Petra 2007-2013.

A Bolyaiban eltöltött évek alatt több alkalommal is részese lehettem a Scholcz Erika tanárnő által szervezett német táboroknak.

A táborok minden évben más helyszínen kerültek megrendezésre, így a sokadik alkalommal is új környezetben találtam magam. Az utazások során eljutottam/eljutottunk a Bodeni-tó környékre, Salzburg és Karintia tartományokba, Bajorországba, Liechtensteinbe, Zürichbe, illetve Berlinbe és környékére is.

A táborok programjai mindig nagyon gazdagok, változatosak voltak. A nyelvórák, a közös és szabad programok a megfelelő arányban szerepeltek. A németül alig beszélők is jól boldogultak az idegen nyelvi környezetben.

Az ausztriai utak során kikerülhetetlen volt az Alpok néhány csúcsának meghódítása, bár inkább libegővel, mint gyalog.

Külön élményt jelentett, hogy a táborozó csapat legtöbbször nem csupán Bolyais diákokból állt, hanem más salgótarjáni iskolákból, illetve más városok iskoláiból is érkeztek tanulók. Így a nyelvtanulás és a csodálatos tájak, városok felfedezése mellett az ismerkedésre is volt lehetőség. Kevés dologhoz fogható élmény egy volt német táborozó "idegennel" összefutni egy budapesti estén.

Elmondhatom, hogy számos pozitív élménnyel lettem gazdagabb a német táborok során. Ezúton is szeretném megköszönni, hogy ott lehettem.

Molnár Gábor Bálint 2007-2013.

Összesen három alkalommal volt szerencsém részt venni német nyelvi táborban. Mindegyik út más-más élményekkel tett gazdagabbá minket, melyeken természetesen az elsődleges cél a nyelv minél alaposabb elsajátítása volt. Anyanyelvi tanárok segítségével rengeteg hasznos szót és kifejezést tanultunk, melyeket később a szóbeli nyelvvizsgán kamatoztathattunk. Egyik kedvenc és egyben legnagyobb élményem az volt, amikor csoportokra bontva egy-egy színdarabot kellett megtanulnunk és előadnunk.

Németország és Ausztria gyönyörű nyáron is, nem csak télen. Utazásaink során mindig megtekintettük a környék nevezetességeit, híres helyeit. A tábor azoknak ajánlom, akik szeretnek utazni, új helyeket felfedezni, és közben könnyedén, új ismereteket szerezni, idegennyelvet tanulni. Mindig kaptunk olyan feladatokat is, amikor saját magunkra voltunk utalva, ezzel rákényszerülve arra, hogy használjuk a nyelvet, ami később magabiztosságot adott mindannyiunk számára. Helyi lakosokkal beszélgettünk, hogy minél többet megtudjunk az adott városról, ahol éppen tartózkodtunk. Ez az elején nehezen ment, de egy-két alkalom

A nevelés színterei

után már belejöttünk, és érdeklődve kérdezősködtünk a városok legendáiról, vagy éppen az ott élő emberek mindennapjairól.

Lehoczki Orsolya 2011-2016.

2010-ben, gimnáziumi pályafutásom kezdetén nem is gondoltam volna, hogy a német nyelv tanulása során mennyi élményben lesz részem. Osztályfőnököm, Erika tanárnő biztatására az utolsó két év kivételével minden évben részt vettem a német nyelvi táborban. Első alkalommal még hetedik osztályos koromban, s mondhatom, már az a pár nap meghatározta életemet. Első hallásra mit gondol egy diák a tanulmányi kirándulásokról? Hát, jókat nem, az biztos...! Viszont ez a német táborok esetében teljesen más volt. Az a legjobb ezekben a táborokban, hogy a nyelvtanulás mellett rengeteg programot is szerveznek kísérő tanáraink, s szabadidőnkben, pl. egy-egy vásárlás, ismerkedés során önállóan is fejleszteni tudjuk nyelvtudásunkat. A színes programok mellett a németórák hangulata is meglepően jó volt. A táborozások alatt rengeteg új ismerőst szereztem, illetve a némethez való hozzáállásom is sokat változott, új lehetőségeket nyitott az életemben. Kinek ajánlanám ezeket a programokat? Bárkinek, aki szeret utazni, szeretné a nagyvilág egy kis darabját zsebre tenni, s mindazoknak, akik még dilemmáznak, hogy mit is kezdjenek életükben, tehát mindenkinek. Nagy lehetőség, higgyétek el!

Deák Dominik 2010-2016.

Mindig örömmel gondolok vissza az Ausztriában és Németországban töltött tanulmányutakra. Ezek az utazásokon sok-sok élménnyel gazdagodtam. A számos izgalmas és érdekes programnak köszönhetően megismerkedhettünk a két ország legszebb helyeivel, nevezetességeivel. Lehetőségem volt például a Brandenburi kapu lábainál vagy az Alexanderplatzon sétálni, megtekinteni a gyönyörű kristályokat a Swarovski múzeumban, megismerkedni a kettéosztott Németország életével, kipróbálni a berlini tömegközlekedést és még sorolhatnám. Minden helyszín, minden program másért volt különleges, de egy biztos, mindegyik egy csodás emlékként él bennem. Az utazás során lehetőségünk volt fejleszteni nyelvtudásunkat az órákon és a programok során egyaránt.

A rengeteg csodálatos programnak köszönhetően olyan életre szóló élményben részesültem, amire évek

múltán is boldogan gondolok majd vissza. Bátran ajánlom minden német nyelvet tanuló diáknak ezt a lehetőséget, hiszen ezek a tanulmányutak minden résztvevő számára felejthetetlen élményt nyújtanak.

Szládek Anna 12.A

Szerencsésnek mondhatom magam, mert Bolyais éveim alatt minden évben részt vehettem német nyelvi táborban. Ezen utazások célja elsősorban az, hogy megismerjük a körülöttünk levő országokat, ahol német nyelven beszélnek, na és persze, hogy fejlesszük nyelvtudásunkat. Csodálatos helyeken jártunk, sok-sok élménnyel lettünk gazdagabbak, s közben még a német nyelvet is egyre jobban elsajátítottuk. Ezen utazások során új barátokat is szereztünk, akikkel azóta is tartjuk a kapcsolatot. Örülök, hogy átélhettem ezeket az élményeket, és mindenkinek ajánlom, hogy legalább egyszer részt vegyen egy ilyen utazáson.

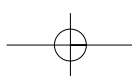
Bálint Tamás 12.D

Amikor a német nyelvi táborokat idézem fel magamban, csupa jó és szép emlék jut eszembe. Rengeteg barátságot kötöttem az utazások során és megannyi tapasztalattal lettem gazdagabb. Csodás helyekre juthattam el egy remek társasággal, s az utazás természetesen nyelvtanulás szempontjából sem elhanyagolható. Ezek az élmények felejthetetlenek számomra és életem során mindig jó kedvvel fogok visszaemlékezni rájuk.

Kárpáti Bence 12.D

Az idegen nyelvi táborok nagyon sok jó lehetőséget biztosítanak a diákok számára. Az iskolában tanult nyelvek hasznosítására a legalkalmasabb, ha külföldre utazunk. A 2016-os berlini utazás különösen kalandos volt, ami mindenki számára maradandó élményt nyújtott. Ezek alatt az utazások alatt nyelvtudásunk csiszolgotása mellett szoros barátságok is kötődnek, tanárainkhoz is közelebb kerülhetünk, kialakíthatunk velük egy jó viszonyt. A német táborok összeállítása, programja szerencsére nagyon változatos, s olyan helyekre látogathatunk el, ami a diákok számára érdekes.

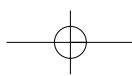
Balya Dorottya 11.C

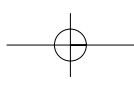

A nevelés színterei

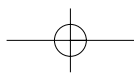
A német nyelvi táborok képekben

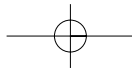
Berlin-Lipcse-Drezda-Meissen

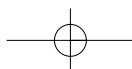
A nevelés színterei

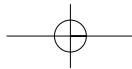

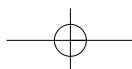
A nevelés színterei

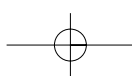
Bodensee és környéke

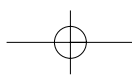
A nevelés színterei

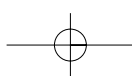
A nevelés színterei

Észak-Tirol és Bajorország

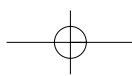
A nevelés színterei

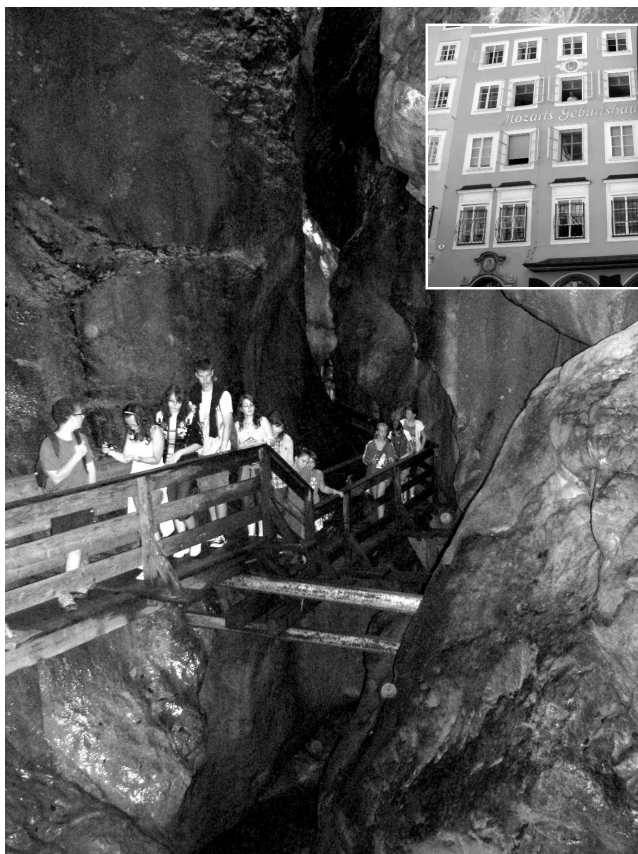

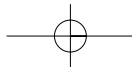
A nevelés színterei

Saalbach-Saalfelden-Zell am See

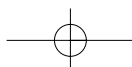
A nevelés színterei

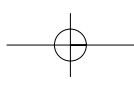

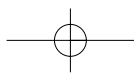
A nevelés színterei

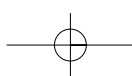
Tirol-Innsbruck-Olaszország

A nevelés színterei

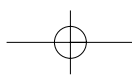

A nevelés színterei

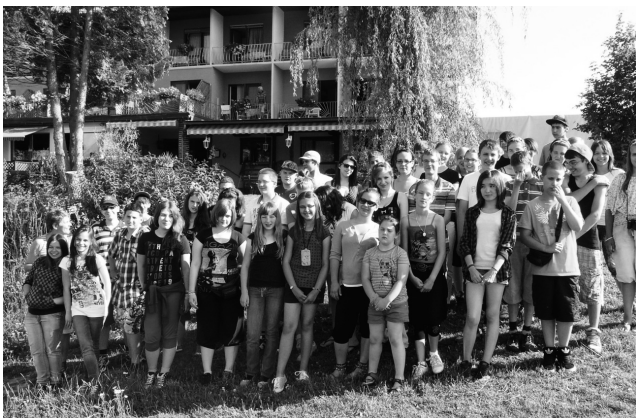
Turnerseer-Karintia

A nevelés színterei

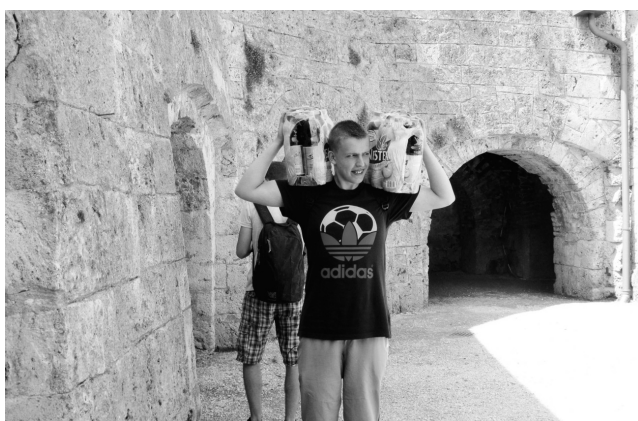
A nevelés színterei

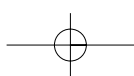

Fotómontázsok

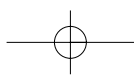

A nevelés színterei

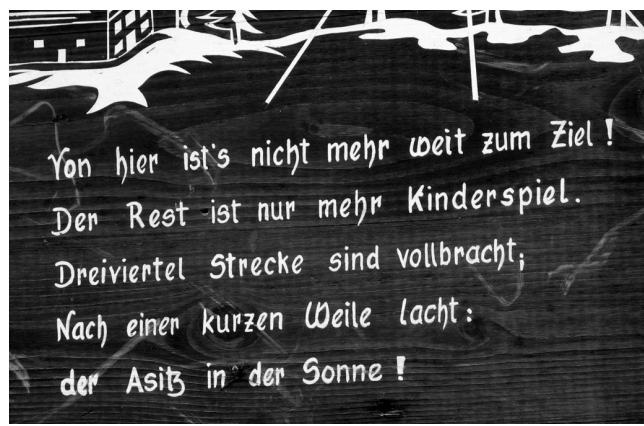

A nevelés színterei

A nevelés színterei

A nevelés színterei

Határtalanul Erdélyben

**Árpádné Vincze Marietta és
Holesné Csige Ilona projektfelelősök**

Iskolán 2011 óta kapcsolódik be az Emberi Erőforrás
Támogatáskezelő Határtalanul programjába.

A projekt keretében eddig mintegy 130 hetedikes diák utazhatott Erdélybe az iskola tanárainak kíséretében.

A pályázat követelményeinek megfelelően a gyerekek az indulás előtt felkészítő foglalkozásokon vesznek részt, ismerkednek Erdély történelmével, az ott élő magyar írók műveivel, a Bolyaiak életével és munkásságával, valamint erdélyi népdalokat is tanulnak.

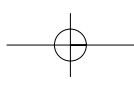
A program részeként Budapesten a Magyarság Házába is ellátogatnak.

Az Erdélyben töltött feledhetetlen négy nap sok-sok élménnyel gazdagítja őket, elmélyíti történelmi ismereteiket, de más tárgyakhoz kapcsolódó tudásukat is gyarapítja.

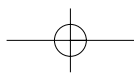
Személyesen tapasztalhatják, hogy a határon túl is élnek magyarok, ezáltal erősödik bennük a magyarság összetartozásának érzése is.

Hazaérve élményeiket az értékelő órákon és a témanap keretében dolgozzák fel.

A nevelés színterei

A nevelés színterei

A természettudományos labor

Bagyinszki Boglárka

A Bolyai János Gimnáziumban a kezdetektől fogva fontos szerepet töltek be a természettudományos tantárgyak, rendezvények. Már az első évektől kezdve működtek nagy létszámú szakkörök, ahonnan elindulva kimagasló eredményeket elérő versenyző diákokat neveltek ki a szaknárak. Később tagozatos, majd fakultációs képzések indultak. Sok diák tett sikeres érettségi-felvételi vizsgát természettudományos tárgyakból, és váltak tiszteletre méltó és iskolájuk hírnevét öregbítő orvosokká, mérnökökké, kutatókká.

Az iskola átadását követő harmadik évben, 1970-ben történt meg az első kémia laboratórium felszerelése, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem kiselejtezett laboratóriumi asztalait kapta meg az intézmény.

Az 1990-es évek elején megújultak a természettudományos előadók, laborok, új és korszerű tanulói asztalok kerültek a biológia, a kémia és a fizika előadóba, laborba. Az eszközkészlet is sokat bővült, több alkalommal kapott iskolánk vegyszereket, laboratóriumi eszközöket a városban működő cégektől (a kórházból szövettani metszeteket, a Tűzhelygyárból vegyi anyagokat) illetve a felszámolásra kerülő üzemekből, állatkórházból is sok kémiai eszközhez jutottunk. A 90-es évek közepétől több alkalommal írtak sikeres pályázatokat kollégáink, amiből mikro-

szkópot, modelleket, mérő tesztkészleteket, szemléltető anyagokat sikerült beszerezni. A tanulók ezeket a tanórakon, a szakkörökön és a versenyekre való felkészülés során is sokat használták.

Az azóta eltelt közel 25 év alatt a laborasztalok, vegyszerek, eszközök elhasználódtak – és a hagyományos szemléltetést egyre inkább felváltotta a digitális technika alkalmazása, bevonása. A csoportos kísérletezés, a tanulói megfigyelések végzése, a közvetlen tapasztalatszerzés élménye azonban nem szorulhatnak háttérbe. Ezért fogalmazódott meg az igény újabb fejlesztésre, korszerűsítésre. 2011-ben, az elsőként kiírt TÁMOP Öveges laborpályázatba is szívesen bekapcsolódott volna az iskolavezetés, az előkészítő állapotfelmérés, tervezés is megtörtént – de végül a pályázat nem került benyújtásra. Majd 2013-ban a másodjára kiírt TÁMOP-3.1.3-11/2-2012 azonosítószámú Természettudományos labor pályázatot elnyerte iskolánk, amellyel közel háromszázmillió forintos európai uniós támogatást kapott az iskolánk. A pályázatot Salgótarján önkormányzata és a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ együttműködésében készítették el és indították be.

A munkálatok a nyári szünet végén és a tanév első hónapjaiban kezdődtek a 2013/2014-es tanévben. A kopácsolás, fúrás, faragás során lebontották a régi fizika előadót, a fizika és biológia labort, átrendezték a falakat, az elektromos hálózatot.

Az építkezés 2013november 25-én fejeződött be, kialakításra került két egymástól elválasztható, 20-20 fő befogadására alkalmas labor helyiség, egy előkészítő helyiség vegyszerraktárral és egy tanári szoba.

A nevelés színterei

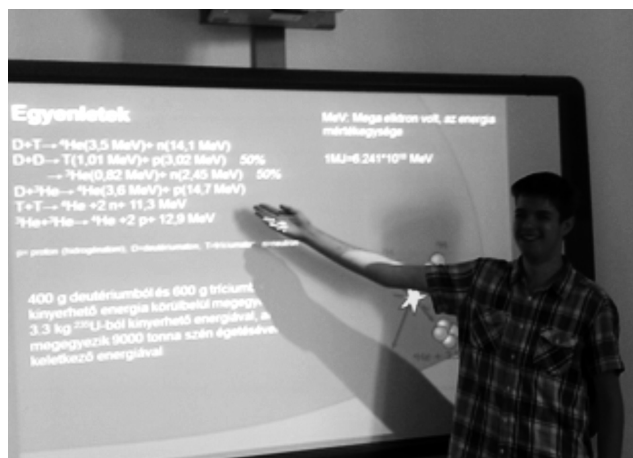

Az ünnepélyes laboravatóra 2014. február 26-án került sor, ahol Pálfalvai Zoltán igazgató köszöntője és egy rövid műsor után Székyné dr. Sztrémi Melinda, Salgótarján polgármestere hivatalosan is átadta laboratóriumot a felhasználóknak, nekünk.

Az ünnepség végén az iskola diákjai a laborban rövid bemutatókat tartottak a korszerű kísérleti eszközök használatával. Tanulói kutató és sztereomikroszkópok, kémiai

eszközök, vegyifülke, fizikai kísérleti szettek, vízvizsgálati készletek, csontvázak, modellek, mikroszkópi metszetek, új vegyszerek kerültek a laborba, a laboratórium mindkét felében két digitális tábla is segíti a tanórák megtartását.

A pályázat részeként 10 salgótarjáni és környékbeli település általános iskoláival együttműködési megállapodást kötöttünk – a hetedikes és nyolcadikos diákok évi 300 órában járnak hozzánk természettudományos tanulókísérleti

A nevelés színterei

laboratóriumi órákra, amelyeket többnyire a mi iskolánk szaktanárai (Bagyinszki Boglárka, Tóth Dóra, Karádi Tamás László és Tóth Géza) vezettek, vezetnek.

A laboratóriumi munka irányítását a kezdetektől Soósné Axmann Zsuzsanna laborvezető végzi, a munkáját laboránsként Bodorné Papp Tünde segíti.

Az általános iskolák mellett saját diákjainknak is kell itt órákat tartanunk, de ezt a kötelezettségünket már a labor megnyitását követő hónapban túlteljesítettük. Ezek az órák nem jelentettek újdonságot, kihívást nekünk, hiszen eddig is tartottunk, főleg emelt szinten kísérletezős órákat, de jó volt látni, hogy szeretik a diákok az új laborokat, szívesen járnak ezekre az órákra. Néhány fénykép az itt végzett kísérletekről:

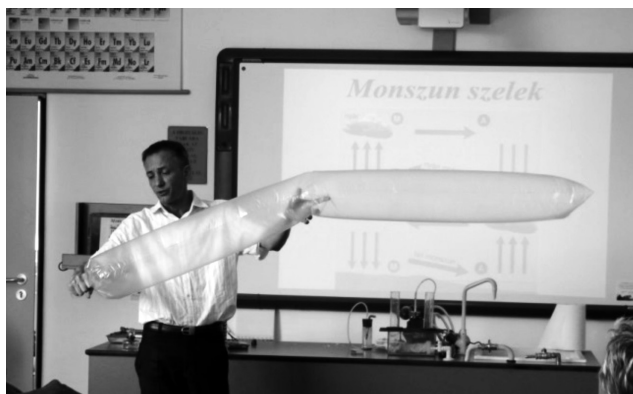
Titrlási gyakorlat

Az első év során megszerveztünk és lebonyolítottunk májusban és júniusban 1-1 Szakmai Napot, mivel ez is kötelező része volt a pályázatnak. Itt meghívott előadók tartottak érdekes és emlékezetes kísérleti bemutatókat, amelyeket nemcsak a diákok, hanem a tanárok is nagyon élveztek. Az első alkalommal délelőtt a győri Mobilis Kft fiatal egyetemistái tartottak bemutató órákat saját diákjaink-

Sertésszív boncolása

nak, akik látványos kísérleteikkel, interaktív módon, szó szerint elkápráztatták őket. A másik szakmai napon a Csodák Palotájának egyik kísérletezős előadását nézhettük és hallgathattuk meg. Az előadás fénypontja az óra végén a szabadban fellőtt rakéták látványa volt.

A nevelés színterei

A laboréletet színesítették a város általános, majd középiskoláinak szervezett vetélkedőink, ahol 4-4 fős diákcsoportok mérhették össze tudásukat – természetesen kísérleti feladatokon keresztül. Bár a pályázati időszak már lezárult, mégis úgy döntöttünk, hogy Nógrád megye középiskoláinak évente megszervezzük a természetismereti vetélkedőt.

A laborpályázat egyik kötelező része volt a tanárok számára különböző továbbképzéseken való részvétel is. A pályázatban résztvevő általános iskolai szaktanároknak 120 órás képzésen, nekünk, gimnáziumi szaktanároknak pedig 210 órás képzésen kell részt vennünk a pályázati kiírás szerint.

Továbbképzés tanároknak

A pályázati időszak leteltével az 5 éves kötelező fenntartási időszakban továbbra is fogadjuk az általános iskolákat, de emellett a saját „bolyais” diákjainknak is tartunk itt órákat. Az osztályokkal óracserekkkel és csoportbontások szervezésével igyekszünk tanuló-kísérleti órákat beiktatni. Természetesen az érettségire készülők emelt szintű előkészítő csoportokkal szinte minden órát a laborban tartunk, sokszor nyílik lehetőség kiscsoportos kísérletezésre. A 9.

és 10. évfolyamon az négyosztályos képzésben emelt óraszámú természettudományos képzést hirdetünk és tartunk heti plusz egy órában. Itt minden órán kísérletezünk. A labor lehetőséget nyújt arra, hogy itt szervezzék meg az Irinyi kémiaverseny megyei (gyakorlati) döntőjét, illetve arra is, hogy előkészíthessük és el is végezhessük diákjainkkal az emelt szintű érettségi kísérleteket.

És hogy mit is jelent tanárnak, diáknak az új labor? Alljon itt két gondolat egy diák és tanár által régebben megfogalmazott írásokból:

„Eddig nem igazán volt lehetőségem kísérletezni, most nyílt rá először alkalom. Hatalmas élmény volt, hogy mi magunk is megtapasztalhattuk, átélhettük a kísérletezés örömét. Egészen más, ha magunk használjuk az eszközöket, mint ha csak látjuk a kísérletet... Nekem már önmagában az is élmény volt, hogy kétfős csapatokban dolgoztunk. Szeretem a csoportmunkát, mert mindenki jó valamiben, de mindenki másban, így kiegészíthetjük egymást. Remélem minél többeknek lehetősége lesz kipróbálni, megtapasztalni mindezt, és hogy legalább annyira élvezik majd, mint én.”

Palaticzky Júlia Rita 2014

„A kezdeti nehézségek ellenére hasznosnak és jónak tartjuk ezt a projektet, sokat nyert az iskola ezzel a pályázattal, akárcsak az általános iskolák diákjai és a mi tanulóink. Nekünk, szaktanároknak módszertani megújulást is adott, de a közös munka, a továbbképzések, az együtt töltött Szakmai Napok során létrejött egy jól működő kapcsolat közöttünk. Szeretünk együtt dolgozni, segítjük egymás munkáját, de annak is örülünk, hogy az általános iskolás szaktanárokkal is kialakítottunk egy ugyanilyen jól működő munkakapcsolatot.”

Soósné Axmann Zsuzsanna laborvezető 2014

A nevelés színterei

Diákötletből hagyomány

Sóvári László

Még a kétezres évek elején történt: egy diákonkormányzatos ócsai diák azzal állított be igazgatójához, hogy van egy korszakalkotó ötlete. Fel kellene kutatni a saját középiskolájukhoz hasonlóan Bolyai Farkas vagy Bolyai János nevét viselő iskolákat a Kárpát-medencében, és meghívni őket ide, Ócsára egy testvériskola-találkozóra. Az igazgató úr először alig kapott levegőt, majd pillanatok alatt izadtság öntötte el. Remek pedagógus révén tudta, hogy a diákkezdeményezéseknek örülni kell, isten őrizz rögtön megvétózni az ötletet. De vajon tudja-e ez a szerencsétlen, mennyi munkával és pénzzel jár egy ilyen találkozó megszervezése? Különösen a második izgatta. Honnan lesz erre pénz? Szállásköltség, reggeli, ebéd, vacsora. Nem tehetett mást, dicsérte a remek ötletet, de elmondta a számba jöhető buktatókat. A lelkes diákot azonban nem lehetett ilyen földhözragadt érveléssel csak úgy egyszerűen leszerelni.

És 2002-ben megvalósult Ócsán az első találkozó. Persze még nagyon kezdetleges, költségkímélő formában. Tömegszállítás matracokon a tornateremben, zsiroskenyér, bográcsgulyás, szalonnasütés. Tábori körülmények. Mégis mindenki nagyon jól érezte magát. E találkozó fontos eredménye volt, hogy a résztvevő hét iskola igazgatói kinyilvánították szándékukat, hogy évente más-más helyszínen kívánják megrendezni a Bolyai-iskolák találkozóját. A kezdeményezés sikeréről mindennél többet mond az a tény, hogy nem csupán megőrizni tudtuk a hagyományt, de időközben új intézmények csatlakozásával bővült a Bolyai-iskolák köre. A 2003/2004-es tanévben az aknaszlatinai, 2004/2005-ben pedig a zentai iskola csatlakozott.

A 2005-ös marosvásárhelyi találkozón már összeállt a jelenlegi csapat. Kiderült, hogy kilenc középiskola viseli a Kárpát-medencében a Bolyai nevet. Három külföldi és hat anyaországi. Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium, Zenta (Szerbia); Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely (Románia); Bolyai

János Középiskola, Aknaszlatina (Ukrajna); Bolyai János Általános Iskola, Informatikai és Közgazdasági Szakközépiskola, Mosonmagyaróvár; Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium, Szombathely; Bolyai János Gimnázium, Kecskemét; Bolyai János Gimnázium, Ócsa, Bolyai János Műszaki Szakgimnázium és Kollégium, Budapest, XIII. kerület; Bolyai János Gimnázium, Salgótarján.

Az első Bolyai Iskolák Találkozó (BIT) közül a legjelentősebb a 2005-ös marosvásárhelyi volt, ugyanis itt kötött meg ünnepélyes keretek között a Bolyai Iskolák Szövetsége, amely immáron hivatalos formát adott a napjainkig működő együttműködésnek. A szövetség célja egymás megismerése, a diákok látókörének bővítése, a Kárpát-medencei magyarság összetartozásának erősítése, valamint a két világhírű magyar tudós, Bolyai Farkas és Bolyai János emlékének ápolása.

Bolyai Farkas (1775-1856) magyar matematikus, 1832-től a Magyar Tudós Társaság tagja. Sokoldalú tudósként más tudományterületekkel, illetve művészetekkel is foglalkozott, és gyakorlati téren is tevékenykedett. Saját korában művei csak szűk körben váltak ismertté, így több kutatási eredménye más matematikusok nevére került be a matematika történetébe, őt magát a nemeuklideszi geometriák előfutáraként tartják számon. Több mint fél évszázadig dolgozott a marosvásárhelyi református kollégium matematika-, fizika- és kémiaprofesszoraként, ez idő alatt rengeteget tett a korszerű természettudományos ismeretek elterjesztéséért. Leghíresebb tanítványa saját fia, Bolyai János volt.

Bolyai János (1802-1860) az egyik leghíresebb magyar matematikus, a „geometria Kopernikusza”, „az erdélyi tudományosság legkiemelkedőbb képviselője”. 1831-ben megjelent Appendix című művével megalkotta a nemeuklideszi geometriát, amely nélkülözhetetlen alapot jelentett a 20. század fizikai elméletei számára. Majdnem egy évszázaddal Einstein előtt megfogalmazta Einstein gravitációértelmezésének a célkitűzését. A komplex számok, a számelmélet, illetve az algebrai egyenletek témakörében folytatott kutatásai kéziratban maradtak ugyan, és csak jóval később kezdődött meg feldolgozásuk, azonban mai szemmel nézve is igen figyelemre méltóak.

A nevelés színterei

A Kárpát-medencei Bolyai nevet viselő középiskolák eddig a következő helyszíneken ápták egymás közötti kapcsolataikat és a Bolyaiak emlékét:

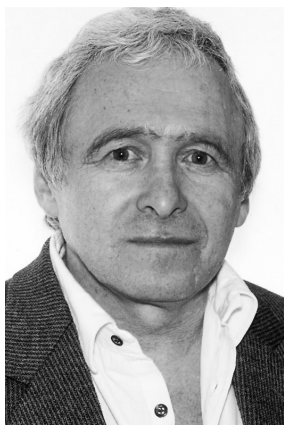
- 2002 - Ócsa
- 2003 - Kecskemét
- 2004 - Budapest
- 2005 - Marosvásárhely
- 2006 - Salgótarján
- 2007 - Mosonmagyaróvár
- 2008 - Ócsa
- 2009 - Szombathely
- 2010 - Aknaszlatina
- 2011 - Zenta
- 2012 - Kecskemét
- 2013 - Budapest
- 2014 - Marosvásárhely
- 2015 - Salgótarján
- 2016 - Mosonmagyaróvár.

Minden találkozó emlékezetes, élményekkel teli tanárnak, diáknak. Diákbarátságok, néha-néha szerelmek szövődnek. Kicserélik tapasztalataikat a „bolyaisok”: milyen a

diákélet, milyenek a tanárok a különböző helyszíneken. Sokszínűek vagyunk mindenféle szempontból, egy dolog azonban összeköt, „testvérekké” tesz bennünket: a Bolyai-hagyomány. Ha ki kellene emelni mégis az évenkénti találkozók közül néhányat, akkor a 2008-as ócsait azért emelném ki, mert ott született meg a Bolyai-induló. Kecskeméten 2012-ben pedig Bolyai-fát ültettünk. Oláh Anna marosvásárhelyi Bolyai-kutató a Bolyai-sír pusztuló ponyvik almafájáról az ottani Bolyai biológia szakköröseinek segítségével hajtásokat szaporított, és a magoncokat elhozta Kecskemétre. Minden iskola kapott egyet, amit a saját iskolája területén a résztvevő diákok és tanárok körében ültettek el. Az volt Bolyai Farkas kedvenc, maga nemesítette almafája. Most a Bolyai-sírról származó ponyvik almafa is összeköt bennünket. Az aknaszlatinai, a zentai és a marosvásárhelyi találkozók azért is emlékezetesek, mert az anyaországi diákok és tanárok néhány napra bepillantottak Kárpátalja, Erdély és a Vajdaság tájaiba és életébe. Megtapasztalhatták, hogy Magyarország az egyetlen olyan állam a világon, amely minden oldalról önmagával határos.

A futball is ünnepel a Bolyaival

50 éves a Bolyai focicsapata

Erdős István

A salgótarjáni Madách Gimnáziumban kezdtem rövidre sikerült tanári pályámat, de felnőtt értelmiségiként, városi polgárként mégis az 1966-ban megnyílt Bolyai Gimnázium lelkes szurkolója, rajongója lettem. A város új gimnáziuma legyen méltó Bolyai nevéhez, legyen sikeres, vonzó, szerethető! Senki olyan türelmetlenül nem várta, hogy a pedagógiai szaklapokban megjelenjen az évente közzétett rangsorolás, mint én, és a jobbnál jobb híreket olvasva siettem az éppen aktuális igazgatóhoz dicsekedni, örülni. Együtt örülni! Gyakran húsz, harminc helyezéssel jobbak lettünk az országos listán, mint a megye többi, kiváló középiskolája. S a fővárosi elit gimnáziumok nyomában is ott vagyunk.

Hogy milyen alapon rangsoroltak az oktatáskutatók? Elemezték a tényleges tanulmányi eredményeket, az érettségi vizsgák siker - kudarc minősítéseit. Megnézték hogyan szerepeltek a diákok az országos tanulmányi versenyeken, hányan szereztek nyelvvizsga bizonyítványokat, hogyan alakult a főiskolára, egyetemekre felvételizők sikere. A Bolyai eredményeiért igencsak lehetett lelkesedni! Mégis, mindezekon túl miért alakult ki bennem ez a túláradó rokonszenv? Ennek igen különös oka, háttere volt. Azért lelkesedtem a Bolyaiért évtizedeken át, mert az iskola megnyitása óta egy tanárokból verbuválódott focicsapatban játszhattam ottan. Eleinte bitumenen, salakon, aztán fél évszázadon át a tornateremben.

Mi sem természetesebb, jó barátaim lettek „bolyais” csapattársaim, és általuk, velük együtt jól láthattam az iskola dolgos hétköznapjait is. A lelkes amatőr csapat igazi házigazdája a kezdetek kezdetén Tóth András tanár úr lett, aki bár röplabda specialista volt, szívesen focizott velünk - vagy húsz- harminc évig. Mellette szószóló- menedzserünk volt az igazgató helyettes, a csupa szív Jónás József,

A nevelés színterei

aki a játékban önfeláldozó, kemény védő, kapuőr volt. A tíz, tizenkét focizó tanár mellé gyakran beszálltak a játékba végzős gimnazisták is, közülük később jó néhányan kiváló testnevelő tanárok lettek.

Ötven éven át mindig csütörtökön volt a derbi, és a csapat igazi baráti társasággá nemesedett. Jöttek aztán a Bolyai tornatermébe új arcok, új nemzedékek képviselői, és jól beilleszkedtek. Tóth Peti, Kiss Józsi, Brunda Guszti, Tóth Csaba, Szojka Feri, Csongrády Béla egykettőre törzsgárda taggá lett, és ritkán hiányoztak csütörtök estéken. Még három, négy egykori NB-1-es focista is játszott a csapatban. Vertig Jóska, Mester Karcsi rövid ideig járt közénk, míg ifjabb Ivitz Zoltán vagy Kiss Laci éveken át villogtatták köztünk kivételes tudásukat. Néha más városi iskolák amatőr focistái is vendégeskedtek nálunk, nemes sportbarátság szövődött még a gyöngyösi gimnázium tanáraival is.

Ahogy a főiskola megjelent a Bolyai felett a dombon, onnan Bagyinszky Jenő tanár úr jött erősítésként. Hihetetlen fizikumát, erejét csak irigyelni tudtuk. Ő rögvest profibb spozszellemet kívánt erősíteni köztünk, örök amatőrök között. Ezt tette volna Szabó Géza tanár úr is, aki egykor a régi szakmunkásképző tanárként is okított volna már néhányunkat a sportszerű, kemény focira, majd mikor mesteredzői karrier után ő is odaért a bolyais – öregfiúk közé, a leghatározottabban azt vallotta: nem kisaszszonyfutball ez ...

Jó két évtizede már nemigen férünk a tornaterembe. Sokan lettünk az érkező újoncokkal. Így a ténylegesen a Bolyaiban tanító sporttársak különváltak, átjelentkeztek kedd estére, mi pedig maradtunk a csütörtöknél. De azért később is beszállt néha közénk az iskolavezetővé lett

Pálfalvai tanár úr, hogy mondhasa: változatlanul kemény a csata. Az is volt, noha jó néhányan már hetven felé közeledtünk közülünk. Még néhány harcos év, még néhány tucat szép gól, és kisebb – nagyobb sérülések miatt sajnos olyan nagyszerű társaktól kellett megválnunk, mint Váradi Gábor, Nickel Géza, Csongrády Béla, Valiskó Ferenc. A csapatban megmaradt hatvan-hetven éveseknek gyakran már saját fiaik, unokáik nemzedékéhez tartozó játékosokkal kell versenyt futniuk a labda után. Mert küzdeni kötelező. Mert mindenkit hajt a győzni akarás ...

Ezen az őszön ötvenegyedik szezonját kezdte el a társaság az 50.-ik születésnapján ünneplő Bolyaiban. Büszkén írtam meg a Tokióban élő legkisebb fiamnak, aki ugyanebben az iskolában érettségizett, hogy még megvagyunk, a játék folytatódik, és a csütörtöki csaták hőfoka változatlan. A gyerekek ugyanúgy szerette a Bolyait, ahogy én, és azt szokta vissza üzeni dicsekvéseimre, hogy ő meg üdvözli egykori tanárait, és őszintén reméli, hogy ők is fociznak még.

51. futball-évadunk negyedik játéknapiján, szeptember utolsó csütörtökjén így állt fel a Bolyai tornateremben a mindig-fehérek csapata: Ivitz Zoltán, Tóth Csaba, Bacsóka Ferenc, László István, Ispán Andor.

Velük szemben a mindig színes mezben játszó csapatunk így alakult: Somoskői Árpád, Somoskői Szilveszter, Erdős István, Istvánfy Kálmán.

Ezen az estén is a jubileumhoz méltó, gólokban gazdag jó csata volt ...

Köszönjük a Bolyai János Gimnáziumnak ötven esztendő csütörtök estéit.

Salgótarján, 2016. október 7.